

Členská města Svazku měst a obcí Krkonoše
Gminy członkowskie związku Szarek męst a obci Krkonoše

 Benecko www.obecbenecko.cz	 Lánov www.lanov.cz
 Bukovina u Čisté www.bukovina.cz	 Malá Úpa www.malaupa.cz
 Čermná www.obec-cermna.cz	 Martinice v Krkonoších www.martinicevkrk.cz
 Černý Důl www.cernydul.cz	 Mladé Buky www.obecmladebuky.cz
 Dolní Branná www.dbranna.cz	 Paseky nad Jizerou www.paseky.cz
 Dolní Dvůr www.dolnidvur.cz	 Pec pod Sněžkou www.pecpodsnezkou.cz
 Dolní Kalná www.dolnikalna.cz	 Poniklá www.ponikla.cz
 Dolní Lánov www.dolnilanov.cz	 Prosečné www.obecprosece.cz
 Harrachov www.harrachov.cz	 Rokytnice nad Jizerou www.mesto-rokytnice.cz
 Horní Branná www.hbranna.cz	 Roztoky u Jilemnice www.roztoky-u-jilemnice.cz
 Horní Kalná www.hornikalna.cz	 Rudník www.rudnik.cz
 Horní Maršov www.hornimarsov.cz	 Strážné www.oustrazne.cz
 Hostinné www.hostinne.info	 Studenec www.studenec.cz
 Jablonec nad Jizerou www.jablonecnjiz.cz	 Svoboda nad Úpou www.musvoboda.cz
 Janské Lázně www.janske-lazne.cz	 Špindlerův Mlýn www.mestospindleruvmlyn.cz
 Jilemnice www.mestojilemnice.cz	 Vítkovice www.vitkovicevkrk.cz
 Jestřebí v Krkonoších www.jestrabivkrk.cz	 Vítězná www.vitezna.cz
 Klášterská Lhota www.klasterskalhota.cz	 Vrchlabí www.muvrchlabi.cz
 Kořenov www.korenov.cz	 Vysoké nad Jizerou www.vysokenadjizerou.cz
 Košťálov www.kostalov.cz	 Žacléř www.zacler.cz
 Kunčice nad Labem www.kundice.cz	

www.krkonose.eu

Děkujeme, že jste navštívili, nebo navštívíte, nejvyšší české hory Krkonoše. Přejeme si, abyste se u nás cítili jako doma a svůj odpočinek prožili v klidu, při pěkných turistických výšlepech, jíždě na kole nebo při jiné relaxaci, podle vašich představ a přání. Vybrali jsme pro vás pestrou paletu příležitostí, které vám umožní poznání zajímavých míst. Budeme rádi, pokud si horský kraj oblíbíte a budete mu i nadále příznivě nakloněni. Budte, prosím, ohleduplní k lidem, přírodě a krajině. Přejeme vám příjemný a ničím nerušený pobyt.

Horská služba Krkonoše

Tel.: +420 499 433 239, v zimě +420 602 448 338

Správa Krkonošského národního parku:

www.kmap.cz

Regionální turistické informační centrum Krkonoše, Vrchlabí

Krkonošská 8, 543 01 Vrchlabí

Tel./fax: +420 499 405 744

E-mail: info@krkonose.eu

www.krkonose.eu

www.krkonose.eu

Dziękujemy za odwiedzenie Karkonoszy, najwyższych gór Republiki Czeskiej. Mamy nadzieję, że czują się tu Państwo jak w domu, że w spokoju i w pełnym relaksie spędzacie tu czas, wędrując, jeżdżąc na rowerze albo korzystając z wielu innych możliwości odpoczynku. Wszystko tak, jak sobie Państwo wymyślili i wymarzyli. Wybraliśmy dla Państwa szeroką gamę możliwości zapoznania się z ciekawymi miejscami. Mamy nadzieję, że pokochają Państwo widoki na góry i że region ten stanie się bliski Państwa sercom.

Prosimy tylko o szanowanie przyrody i krajobrazu.

Życzymy przyjemnego i niczym nie zmaconego pobytu.

Pogotowie górskie

Tel.: +420 499433 239, v zimie +420 602 448 338

Strony czeskiego Karkonoskiego Parku Narodowego KRMAP: www.kmap.cz

Regionální turistické informační centrum Krkonoše, Vrchlabí / Regionalny ośrodek informacji

Krkonošská 8, 543 01 Vrchlabí

Tel./fax: +420 499 405 744

E-mail: info@krkonose.eu

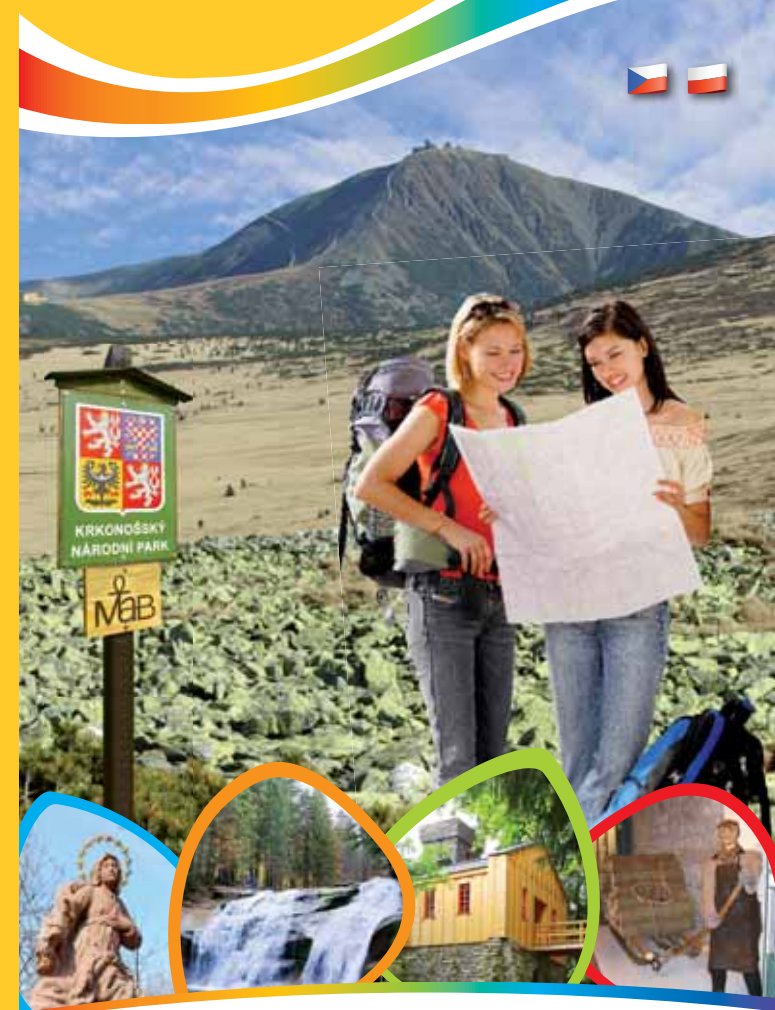
www.krkonose.eu

Tento propagační materiál byl vytvořen v rámci projektu „Krkonoše – nová šance pro cestovní ruch“, který byl spolufinancován z Regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod.

Vydal: Krkonoše – svazek měst a obcí, Zámek 1, 543 01 Vrchlabí. Rok vydání 2012. **Zpracovali:** Daša Palátková, pracovníci SMO. **Mapový podklad:** Geodézie On Line, spol. s r.o. **Fotografie:** archiv Krkonoše – svazek měst a obcí, Daša Palátková, archiv Správa KRMAP. **Preklad:** Helena Jankovská. **Grafické zpracování:** IP-design.cz. **Tisk:** Východočeská tiskárna spol. s r.o.

Krkonoše

Tipy na výlety • Pomysly na wycieczki

Vážení a milí čtenáři, turisté a návštěvníci,

publikace, kterou právě držíte v rukou, vznikla s cílem představit vám i méně známá místa krkonošských měst a obcí a jejich okolí sdružených do Svazku Krkonoše.

Nejenom nejvyšší partie hor se svými nádhernými přírodními útvary a panoramaty okouzlí v každém ročním období. I jinde je mnoho zajímavostí, které bychom vám chtěli nabídnout jako cíle výletů, a které vám jistě budou inspirovat a poučením.

Blízko pod horami žijí lidé, kteří pečují o krajinu. Prostřednictvím muzeí a expozic se starají o trvalou připomínku historie a odkaz někdejšího života místních obyvatel. Soubory jedinečných staveb, romanticky rozestých v krajině, představují promyšlenou architekturu usedlíků. Naučné stezky rozšíří povědomí o místech, která navštívíte.

Věříme, že vás naše publikace obohatí a trasy a cíle, které jsme vybrali, vás zaujmou.

Objevte jedinečnou a mimořádnou krásu zdejší krajiny. Prosíme, buďte ohleduplní a pozorní k přírodě. Chraňte ji, spolu s námi, i pro budoucí generace.

V klidu a s chutí využijte širokou paletu příležitostí, kterou Krkonoše nabízí pro poučení, sport i zábavu. Ať je váš aktivní odpočinek při turistických výletech, pěších výšlepech, jízdě na kole nebo jiné činnosti podle vašich představ a přání.

Krkonoše – svazek měst a obcí

Szanowni Czytelnicy!

Publikacja, którą trzymacie właśnie w ręku, powstała w celu przypomnienia o mniej znanych miejscach na terenie karkonoskich miast i wsi, będących członkami stowarzyszenia Svazek Krkonoše.

Nie tylko najwyższe partie gór mogą zachwycić. W Karkonoszach i na przedgórzu znajdziemy wiele wspaniałych atrakcji przyrodniczych oraz widoków, które podziwiać można o każdej porze roku. Jest tu wiele miejsc, które chcielibyśmy przybliżyć i zaproponować jako cel wycieczek.

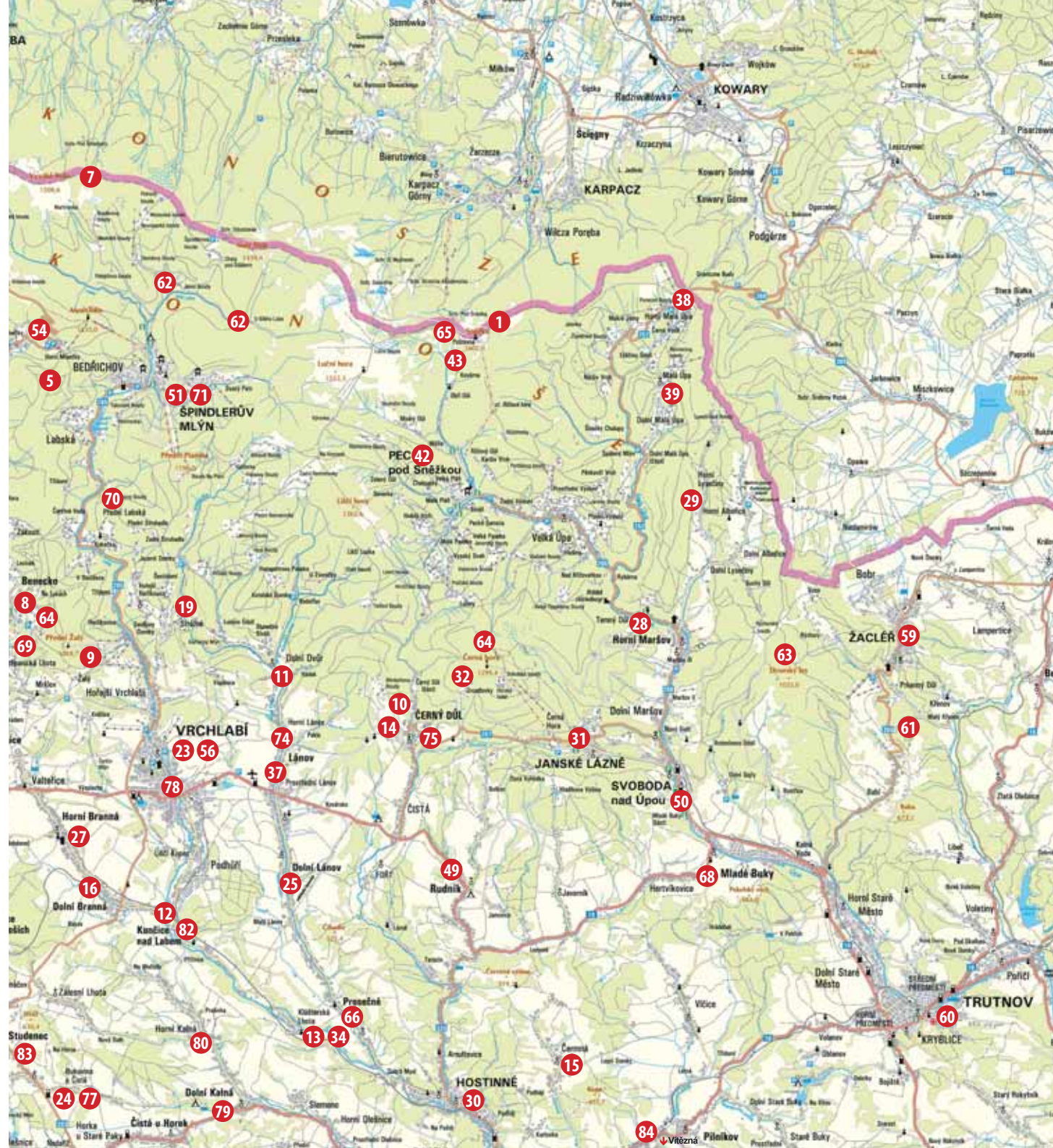
U podnóża gór mieszkają ludzie, którzy o te góry i krajobraz dbają. Za pośrednictwem wystaw i muzeów starają się zachować dziedzictwo historii, żeby nie zapomniano o dawnych mieszkańcach tych rejonów oraz ich życiu. Miejscową architekturę tworzą zespoły jedynych w swoim rodzaju budowli. Ścieżki edukacyjne pogłębiają wiedzę o miejscach, które odwiedzacie.

Mamy nadzieję, że wydawnictwo to Was wzbogaci, a atrakcje, które wybraliśmy, również dla Was będą interesujące.

Warto odkryć wyjątkowe i jedyne w swoim rodzaju piękno tutejszych krajobrazów. Należy jednak przy tym pamiętać o dbałości o przyrodę: zachowajmy ją dla przyszłych pokoleń!

Życzymy wykorzystania w spokoju i z ochotą szerokiej gamy możliwości sportowych oraz rozrywkowych, które Karkonosze oferują swym gościom. Niech ten aktywny wypoczynek w postaci wycieczek pieszych, przejażdżek na rowerze i innych atrakcji będzie taki, jaki sobie wymarzyście!

Krkonoše – svazek měst a obcí

Vystoupejte do míst dalekých výhledů

V horách, kde se střídají hluboká údolí a strmé či méně strmé hřebeny, se právě z jejich vrcholů rýsují úžasné a nezapomenutelné rozhledy. Taková místa naleznete v Krkonoších i jejich podhůří... a vlastně ani nemusíte stát na rozhledně...

1 Rozhled ze Sněžky vysoké 1602 metrů nad mořem... imponantní a jedinečný je při vydařeném počasí výhled z nejvyšší hory České republiky. Každý správný Čech i návštěvník našich hor ho musí zažít alespoň jednou v životě...

Místa krásných výhledů... **2 Čertova hora nad Harrachovem**, **3 vrch Stráž nad Rokytnicí nad Jizerou**, **4 v okolí Vysokého nad Jizerou**, **5 Harrachova skála na Horních Mísečkách s výhledem na Špindlerův Mlýn**, **6 Harrachovy kameny nad Dvoračkami**.

7 Cestou po hřebenech... „Cestou česko-polského přátelství“. Bez mála 30 km dlouhá, středně náročná trasa, vedoucí po hraničním hřebeni od Harrachova po Pomezní Boudy. Byla první vymezena od Szrenice v roce 1956. Za jasného počasí nabízí široké panoramatické výhledy do Čech i Polska.

Podziwiamy odległe widoki

W górach, gdzie głębokie doliny przecinają strome lub mniej strome grzbiety, najbardziej niesamowite i niezapomniane widoki rozciągają się ze szczytów. W Karkonoszach i na ich przedgórzu znajdziemy wiele takich miejsc i nie muszą to wcale być wieże widokowe...

1 Widok z mierzącej 1602 m nad poziomem morza Śnieżki... W ładną pogodę z tej najwyższej góry w Czechach rozciągają się imponujące i wyjątkowe widoki. Każdy powinien co najmniej raz w życiu wspiąć się na Śnieżkę.

Miejsca z pięknymi widokami: **2 Čertova hora nad Harrachovem**, **3 szczyt Stráž nad Rokytnicami nad Jizerou**, **4 okolice miasteczka Vysoké nad Jizerou**, **5 Harrachova skála w osadzie Horní Mísečky z widokiem na Szpindlerowy Młyn**, **6 Harrachovy kameny powyżej schroniska Dvoračky**.

7 Grzbietem gór... „Drogą Przyjaźni Polsko-Czeskiej“. Mierzący bez mála 30 km długości szlak turystyczny o średnim stopniu trudności prowadzący głównym grzbietem Karkonoszy od Harrachova do Przełęczy Okraj powstał w 1956 roku, pierwotnie rozpoczynając się na Szrenicy. W ładną pogodę można z niego podziwiać panoramiczne widoki zarówno na czeską jak i polską stronę gór.

Benecko

Panoramatické výhledy

8 Benecko (750–1000 m n. m.) je nejvýše položená obec v západních Krkonoších, rozkládající se na jižním svahu hory Žalý (1036 m n. m.). Vysoká nadmořská výška a jihozápadní orientace zajišťuje dostatek slunce, čistý vzduch po celý rok a úžasné panoramatické výhledy na hory i do podhůří. Mimořádný je Kotel (1434 m n. m.).

9 Rozhledna Žalý

Nedaleko obce v nadmořské výšce 1019 m n. m. se tyčí **rozhledna Žalý – jediná kamenná v Krkonoších**. Dostanete se k ní pěšky, na kole i lanovkou. V roce 1892 ji nechal vystavět hrabě Jan Harrach. Je třetí na tomto místě. První byla dřevěná, druhá kovová, třetí kamenná. K rozhledně vás přivede pohodlná cesta z Benecka, červeně značená Bucharova cesta z Jilemnice na Horní Mísečky, žlutá turistická značka z Vrchlabí, ale i čtyřsedačková lanovka z Herlíkovic u Vrchlabí.

www.benecko.cz

Panoramatische widoki

8 Benecko (750–1000 m n.p.m.) to najwyżej położona wieś zachodnich Karkonoszy, rozciągająca się na południowym stoku góry Żalý (1036 m n.p.m.). Dzięki położeniu wysoko nad poziomem morza oraz orientacji na południe jest tu bardzo słonecznie i przez cały rok można rozkoszować się naprawdę czystym powietrzem i pięknymi widokami na góry i przedgórze. Najbardziej wyjątkowe widoki rozpościerają się ze szczytu Kotel (1434 m n.p.m.).

9 Rozhledna Žalý

W pobliżu wsi, na wysokości 1019 m n.p.m. wznosi się **wieża widokowa Žalý – jedyna kamienna wieża widokowa w Karkonoszach**, ufundowana w 1892 r. przez hrabiego Jana Harracha. Można tu dotrzeć pieszo, rowerem albo kolejką linową. Pierwsza stojąca w tym miejscu wieża widokowa była drewniana, druga metalowa, ta stojąca do dziś jest trzecią z kolei. Istnieje kilka możliwości dotarcia do tego obiektu – z Benecka dojedziemy do niego wygodną drogą, można też iść oznakowaną jako czerwony szlak Bucharową Drogą (Bucharova cesta) z Jilemnic do osady Horní Mísečky, żółtym szlakiem z Vrchlabí lub wjechać kolejką linową z czteremiejscowym krzeselkiem z Herlíkovic koło Vrchlabí.

Černý Důl

Odkaz někdejších horníků žije

10 V suterénu budovy Úřadu městyse Černý Důl čp. 48. je umístěna stálá **expozice Muzeum podzemí Krkonoš**. Seznámí vás s historií dolování v Krkonoších. Umístěny jsou zde fotografie a exponáty z lokality Berghaus v Černém Dole, z lokality historického důlního díla Kovárna v Obřím Dole, nechybí fotografie z krkonošských jeskyní. Využit je i venkovní prostor, kde je postavena replika dřevěné stoupy na drčení rudy, na několika metrech kolejnic stojí důlní vozíky, pod širým nebem jsou umístěny bloky krkonošských hornin.

Cestou na Berghaus

Nedaleko od Muzea podzemí Krkonoš začíná **Hornická stezka Berghaus**. Začátek je 2,5 km nad náměstím po modré turistické značce na rozcestí k Tetřevím boudám a Cihlářce. Stezka je volně přístupná lesním terénem od jara do prvního sněhu. Seznámíte se na ní s bohatou tradicí dobývání rud v Krkonoších.

www.cernydul.cz

Żywe dziedzictwo dawnych gwarków

10 W suterenie budynku urzędu gminy Černý Důl (pod numerem 48) znajdziemy **stałą wystawę Muzeum karkonoskich podziemi**. Zapozna nas ona z historią górnictwa w Karkonoszach. Wystawa składa się z fotografii i eksponatów z leżącego w gminie Černý Důl miejsca zwanego „Berghausem” oraz z okolic dawnej kopalni Kovárna w dolinie Obří Důl, a także z fotografii z karkonoskich jaskiń. Część ekspozycji muzeum znajduje się na zewnątrz – pod gołym niebem umieszczono replikę drewnianego młyna stęporowego do kruszenia rudy, na kilku metrach torów stoją kopalniane wagoniki, zobaczyć też można bloki karkonoskich skał.

Ścieżka Berghaus

Nedaleko muzeum – 2,5 km powyżej rynku – zaczyna się **górnicza ścieżka edukacyjna Berghaus**. Dotrzemy tam, idąc niebieskim szlakiem prowadzącym na rozdroże na Tetřeví boudy i Cihlářkę. Ścieżka wiedzie przez las, można z niej korzystać od wiosny do pierwszych śniegów. Zapoznamy się tam z bogatą historią wydobycia rud w Karkonoszach.

Dolní Dvůr

Obdivuhodná zvonkohra

11 Na kostel sv. Josefa v Dolním Dvoře byla v roce 1995 instalována zvonkohra o jedenácti zvonech. Od té doby se dolnodvorskými údolími každý den rozléhají tóny jejich zvoků. Od pondělí do pátku vždy v 10.00 a 17.00 hodin, v sobotu a neděli v 10.00, 12.00 a 17.00 hodin. Hrají vždy čtyři melodie, odlišné pro každé roční období. Během Vánoc zaznívají koledy.

Pohled do historie

V budově Obecního úřadu v Dolním Dvoře je umístěna **výstava modelů budov a starých řemeslných postupů**, figurek Krkonošů a betlémů vyrobených z rozličných materiálů. Zavede vás do dob raného středověku, přiblíží historii a vývoj obce i přilehlého okolí. Vysvětlí postup dolování a zpracování železné rudy znázorněný na maketě hamru, popíše výrobu dřevěného uhlí v milířích nebo na modelu předvede svážení dřeva z hor. V obci (např. v Luisině údolí), jsou zachovalé původní krkonošské roubenky i chalupa, v jejímž interiéru a exteriérech byl natáčen film „S tebou mě baví svět“, vyhodnocený jako nejúspěšnější česká komedie 20. století. V roce 2012 si film připomenul 30 let od svého vzniku.

www.dolnidvur.cz

Przedziwne dzwony

11 W 1995 roku na wieży **kościola św. Józefa** we wsi Dolni Dvůr umieszczono **składający** się z dwunastu dzwonów karylion. Od tamtej pory codziennie dolina, w której leży miejscowość, rozbrzmiewa jego tonami. Melodię usłyszeć można od poniedziałku do piątku zawsze o godz. 10.00 i 17.00, a w sobotę i w niedzielę o godz. 10.00, 12.00 i 17.00. Karylion gra zawsze cztery melodie, dla każdej pory roku inne, a w okresie Bożego Narodzenia – koledy.

Wycieczka w przeszłość

W budynku Urzędu Gminy Dolni Dvůr znajduje się **wystawa modeli budynków i starych rzemiosł**, a także wykonanych z różnych materiałów figurek Karkonosza i szopek bożonarodzeniowych. Wystawa zabierze nas w czasy wczesnego średniowiecza, przybliży historię i rozwój wsi oraz jej okolic, na makiecie hamerni (kuźnicy) wyjaśni proces wydobywania i przetwarzania rud żelaza. Zapoznamy się także z produkcją węgla drzewnego w mielerzach oraz – na przykładzie modelu – ze sposobem zrywki drewna z gór. Na terenie gminy (na przykład w Luisino údolí) zachowały się stare karkonoškie domy zrębowe, w tym dom, w którym kręcono film „Z tobą cieszy mnie świat”, uznawany za najbardziej udaną czeską komedię XX wieku. W 2012 r. obchodzi trzydziestą rocznicę powstania.

Sakrální památky - symbol duchovních hodnot

Krajina Krkonoš je obohacena desítkami drobných kapliček, zvoniček, studní, božích muk, pramenů, křížků, krucifixů, smírčích křížů, hraničních kamenů, morových a mariánských sloupů, obelisků, které po staletí pokorně spoludotvářejí přírodní scenérii a významně se spolupodílejí na jejím celkovém výrazu.

Kapličky dodnes často nacházíme ve vesnicích a nebo právě mimo obydlená místa ve volné krajině, u pramenů studánek, na návrších, kde kapličku obklopovaly nejčastěji lípy, cesty a rozcestí a k nimž se přicházelo z okolí. Sloužily k veřejné pobožnosti, stejně jako k tichému zastavení k modlitbě. Kapličky jsou nejlépe přístupné pěšky nebo na kole. K některým stavbám se dostanete i autem (**12** ke kostelu Panny Marie v Kunčících nad Labem, **13** kostelu Nejsvětější Trojice v Klášterské Lhotě, **14** kapličky sv. Michala, **14** kapli neznámého zasvěcení na Konfiskátech u Černého Dolu anebo **14** kapli sv. Barbory u Černého Dolu).

Zabytki sakralne — symbol wartości duchowych

Krajobraz Karkonoszy wzbogacają dziesiątki małych kapliczek, dzwoniczek, cudownych źródełek, przydrożnych kapliczek słupowych, krzyży, pręgierzy, krzyży pojednania (pokutnych), kamieni granicznych, kolumn maryjnych i morowych oraz obelisków, które przez wieki pokornie współtworzą górską scenię, przyczyniając się do jej oryginalności i wyjątkowości.

Kapliczki znajdziemy często we wsiach, ale nie tylko – bo także poza zamieszkałymi terenami w pobliżu źródełek, i na wzgórzach, gdzie otoczone bywają lipami, oraz przy drogach i na rozdrożach, którymi chodzili okolichni mieszkańcy. Odbywały się przy nich nabożeństwa, stanowiły pretekst do zatrzymania i zatopienia się w cichej modlitwie. Do kapliczek najlepiej dotrzeć pieszo lub na rowerze. Do niektórych budowli (**12** do kościoła Najświętszej Marii Panny w Kunčicach nad Łabą, **13** kościoła Trójcy Przenajświętszej w Klášterskiej Lhocie, **14** kapliczki św. Michała w miejscu zwanym Konfiskáty koło miasteczka Černý Důl oraz kaplicy św. Barbory, **14** również niedaleko tej miejscowości dojechać można samochodem).

Sakrální památky - symbol duchovních hodnot

Sakrální památky přežívají v podvědomé úctě lidí. Vyzařují duchovní energii a emocionální náboj spojený s fenoménem historické paměti. Byly spojeny s každodenním životem lidí a přirozeným způsobem se v minulosti těšily samozřejmé péči.

15 Čermná

Zdejší **kostelík sv. Václava** byl vystavěn roku 1384. Původní i se zvonící přetrval 529 let. Nový byl dostavěn v roce 1915. Památku na jedny z majitelů obce, Cikány, nalezneme uvnitř v podobě náhrobku se dvěma figurkami a znakem rodu Cikánů z Čermné.

www.obec-cermna.cz

16 Dolní Branná

Na území obce stojí **kamenný kostel sv. Jiří**, svoji podobu získal v roce 1857. Hlavní zvon kostela je druhým nejstarším v Královéhradecké diecézi a pochází z roku 1499.

www.dbranna.cz

Zabytki sakralne — symbol wartości duchowych

Zabytki sakralne podświadomie się szanuje. Bije od nich energia duchowa i emocje związane ze zjawiskiem pamięci historycznej. Towarzyszyły ludziom w ich codziennym życiu i zupełnie naturalnie było, że ludzie o nie dbali.

15 Čermná

Tutejszy **kościółek św. Wacława** został zbudowany w 1384 roku. Ten oryginalny przetrwał wraz z dzwonnicyą całych 529 lat. Nowy powstał w 1915 r. W środku znajdziemy pamiątkę po jednych z właścicieli wsi, Cikánach, w postaci nagrobka z dwoma figurkami i herbem rodu Cikánów z Čermnej.

www.obec-cermna.cz

16 Dolní Branná

Na terenie wsi znajduje się kamienny **kościół św. Jerzego**, który swój dzisiejszy kształt uzyskał w 1857 roku. Jego główny dzwon to drugi pod względem wieku dzwon Diecezji Kralowohradeckiej, powstał w 1499 r.

www.dbranna.cz

Sakrální památky - symbol duchovních hodnot

17 Jestřabí v Krkonoších

Obec je pro svoji polohu, krásnou krajinu a specifický půvab stále více vyhledávaná turisty a milovníky přírody. Přijíždějí za klidem, čerstvým vzduchem a krásnou přírodou. Jsou tu krásné výhledy do okolí, zachovalá typická lidová architektura. Návštěvu si zaslouží místní kaplička a stejně tak v sousedních Křížlicích dva kostelíky.
www.jestrabivkrk.cz

18 Košťálov

Gotický kostel sv. Jakuba ze 14. století byl v roce 1717 barokně přestavěn. Kostel má plochostropou loď, na kazatelně obrazy evangelistů z konce 17. století. Věž pochází z roku 1722, dva staré zvony z roku 1378 – jedny z nejstarších zvonů na území ČR. Na návsi roste 9 lip starších 100 let. Zvláště chráněným územím je „**Kovářův mlýn**“ - paleontologické naleziště, charakteristické výskytem zkamenělin prvohorní spodnopermské fauny a flory. Bylo zařazeno do kategorie přírodní památka.
www.kostalov.cz

Zabytki sakralne — symbol wartości duchowych

17 Jestřabí v Krkonoších

Dzięki lokalizacji, pięknym krajobrazom i specyficznemu urokowi, wieś staje się coraz bardziej popularna wśród turystów i miłośników przyrody. Ludzie przyjeżdżają tu w poszukiwaniu spokoju, świeżego powietrza i piękna natury. Można tu podziwiać cudowne widoki na okolice oraz typowe budownictwo ludowe. Na wizytę zasługuje tutejsza kapliczka, podobnie jak znajdujące się w sąsiednich Křížlicích dwa małe kościoły.
www.jestrabivkrk.cz

18 Košťálov

Gotycki kościół św. Jakuba z XIV wieku w 1717 roku został przebudowany w stylu barokowym. Nawa kościoła pokryta jest płaskim stropem, na ambonie znajdują się obrazy ewangelistów z XVII wieku. Wieża pochodzi z 1722 roku, dwa stare dzwony z roku 1378 – są to jedne z najstarszych dzwonów w Czechach. Na głównym placu miejscowości rośnie 9 ponad stuletnich lip. Obszarem szczególnie chronionym jest „**Kovářův mlýn**” (dosłownie: „**Młyn kowala**”) – miejsce z paleontologicznymi znaleziskami, wśród których warto wymienić skamieniałości fauny i flory dolnego permu. „Kovářův mlýn” ma status pomnika przyrody.
www.kostalov.cz

Budní hospodaření

Vznik turistiky znamenal v životě horalů zásadní přelom

Cestování bylo dříve považováno za velmi náročné a namáhavé. Nové letní boudy vznikaly i v průběhu třicetileté války v letech 1618–1648. Byly vystavěny **Labská bouda, Bouda na Sněžce, Pruská, Česká, Obří bouda, dále vznikly Liščí bouda, Friesovy boudy, Klínovky, Bouda na Pláni**. Obyvatelé bud začali poskytovat návštěvníkům přístřeší a pohostinství. Poznali, že mohou zpeněžit zemědělské produkty a domácí výrobky – budské syrečky, máslo, chléb, ovesné pivo. Novému způsobu života budaři přizpůsobovali boudy doposud sloužící hospodářským účelům – **Petrova, Rennerova bouda**. Někteří budaři a vesničané dělali průvodce, poskytovali jednoduché informace, během cesty nosili zavazadla, na nosítkách vynášeli majetné osoby na výlety na hřebeny hor.

19 Strážné – v okolí naleznete někdejší usedlosti „budního“ hospodářství – horské samoty **Hříběcí boudy, Lahrovky boudy, Šestidomí, Rybníční domky, Krásná pláň, Vápenice**, aj. Zbytky staré Slezské cesty z 11. stol. vedoucí přes Krkonoše, Strážné a Hořejší Vrchlabí známe jako turistickou tzv. „**Kamennou cestu – nebo Kamenku**.“ www.oustrazne.cz

Gospodarka pasterska w górach

Początek turystyki oznaczał zasadniczy przełom w życiu górali.

Powstające w górach „budy” służyły żyjącym w górach ludziom do celów mieszkaniowych i gospodarczych, te najwyżej położone zaś „letnie budy” były schronieniem podczas letniego wypasu bydła na górskich łąkach. Nowe letnie budy powstawały też podczas wojny trzydziestoletniej w latach 1618–1648. W połowie XVII wieku powstały **Liščí bouda, Friesovy boudy, Klínovky, Bouda na Pláni**. **Od lat trzydziestych XIX wieku zbudowano m.in. Labská boudę, budę na Sněžce, Preussische Baude, Böhmische Baude, Obří boudę**. Podróżowanie uważano kiedyś za bardzo trudne i męczące. Rozwój turystyki oznaczał zasadniczy przełom w tej kwestii, był to też przełom w życiu karkonoskich górali. Mieszkańcy zaczęli oferować wędrowcom schronienie i pożywienie. Stwierdzili, że mogą zarabiać na produktach rolnych własnej produkcji: sprzedawali sery, masło, pieczywo, piwo owsiane. Do nowego sposobu życia budziarze dostosowywali budy służące dotąd celom gospodarczym – przykładem mogą być **Petrova i Rennerova bouda**. Niektórzy budziarze i mieszkańcy wsi pracowali jako przewodnicy, udzielali prostych informacji, nosili bagaże, a także co bardziej zamożne osoby, które na górskie grzbiety pragnęły dotrzeć niesione w lektykach.

19 Strážné – w okolicach znajdziemy dawne gospodarstwa pasterskie – **Hříběcí boudy, Lahrovky boudy, Šestidomí, Rybníční domky, Krásná pláň, Vápenice** i in. Pozostałości dawnej Drogi Śląskiej z XI wieku prowadzącej przez Karkonosze, Strážné i Hořejší Vrchlabí dziś znamy jako „**Kamienną drogę**” („**Kamenná cesta**”). www.oustrazne.cz

Lidová architektura Krkonoš

Jakkoli je dílem lidským, spoluvytváří vzhled krajiny a bez ní by nebyl úplný ani obraz Krkonoš

Vypovídá mnohé o řemeslné zručnosti předků, jejich životním stylu i vytříbeném přirozeném vkusu. Tradice je velmi silná. Roubené domy v Krkonoších se kontinuálně stavěly až do 1. poloviny 20. století. Nalezneme je například **20** v **Pasekách nad Jizerou**, kde stojí mj. stará pasecká škola, jejíž interiéru i exteriéru byl použit ve filmu „Krkonoš a lyžníci“, **21** v **Poniklé**, **22** **Jilemnic**, **23** **Vrchlabí**.

24 **Bukovina u Čisté** - v obci je zachována řada roubených chalup. Dvě partie jižně od potoka jsou považovány za zvlášť pozoruhodné. Jedná se o malebné a nenarušené zasazení řady roubených chalup a hospodářských budov do terénu **Bukoviny**, typické pro podhorské osídlení. Dnes je již ojedinělé.

www.bukovina.cz

Budownictwo ludowe Karkonoszy

Choć jest dziełem rąk ludzkich, współtworzy krajobraz, a bez niego obraz Karkonoszy nie byłby kompletny

Mówi wiele o rzemiośle oraz zręczności przodków, ich stylu życia i wyrafinowanym naturalnym guście. Tradycje są bardzo silne. Zrębowe domy w Karkonoszach budowano aż do pierwszej połowy XX wieku. Znajdziemy je na przykład we wsi **20** **Paseky nad Izerą**, gdzie stoi m.in. wykorzystana w filmie „Karkonosz i narciarze” stara szkoła, **21** w **Ponikli**, **22** **Jilemnicach**, **23** **czy Vrchlabí**.

24 **Bukovina u Čisté** - we wsi zachowało się wiele drewnianych domów. Dwa miejsca na południe od potoku uważane są za szczególnie godne uwagi. Jest to malowniczy i dziewiczy obszar, typowy dla podgórskich rejonów zespół kilku drewnianych chałup oraz budynków gospodarczych - obecnie rzadkość.

www.bukovina.cz

Dolní Lánov

Vycházková trasa

25 První zmínky o obci **Dolní Lánov** jsou z roku 1355. Z minulosti je známo, že zde probíhala těžba železné rudy a pískovcového kamene. Na Dolní Lánov navazuje obec Prostřední a Horní Lánov (dnes Lánov). Zdejší **vycházkovou trasou**, která vede po bývalých zemědělských cestách, se dostanete ke kostelu sv. Jakuba – památce I. kategorie, který byl do nynější podoby přestavěn v letech 1599–1603 Carlem Valmadim. Trasa je ukončena vyhlídkovým místem na střední Krkonoše. V místě vyhlídky stála první škola, která svému účelu sloužila v letech 1566–1852. Součástí vycházkové trasy je **Naučná stezka „Srneč“**, která vede bývalou oborou. Prostřednictvím populárně naučných textů se seznámíte se zajímavou historií této lokality.

www.dolnilanov.cz

Trasa spacerowa

25 Pierwsza wzmianka o wsi **Dolní Lánov** pochodzi z 1355 roku. Wiadomo, że wydobywano tu rudy żelaza i piaskowce. Dolní Lánov połączony jest z wsiami Prostřední i Horní Lánov (a więc „Środkowy” i „Górny”, dziś po prostu Lánov). Idąc **ścieżką spacerową** biegnącą dawnymi drogami gospodarczymi, dotrzeć można do kościoła św. Jakuba. Jest to zabytek I kategorii, swój obecny kształt zawdzięczający Carlowi Valmadiemu, który przebudował go w latach 1599 – 1603. Ścieżka kończy się w punkcie widokowym, z którego rozciąga się panorama na środkowe Karkonosze. W miejscu punktu widokowego stała dawniej szkoła funkcjonująca w latach 1566 – 1852. Częścią ścieżki spacerowej jest **ścieżka edukacyjna „Srneč”** (dosłownie: „Sarniak”), prowadząca po byłym zwierzyńcu. Dzięki umieszczonym na niej popularno-naukowym tekstom zapoznamy się z ciekawą historią tego miejsca.

Harrachov

Středisko je známé centrum zimních sportů a místem s bohatou připomínkou historie i současných aktivit ochránců přírody.

26 Ty naleznete např. v **Muzeu Správy Krkonošského národního parku „Šindelka“**, jež zahrnuje lesnickou a mysliveckou tematiku s modelem plavení dřeva, nářadím dřevorubců, se saněmi používanými v západních Krkonoších. Do harrachovského podzemí nahlédnete v **Hornickém muzeu a prohlídkové štolě**. K vidění jsou ukázky minerálů fluoritových ložisek, nástroje a pomůcky používané při těžbě, mapy a fotografie dokumentující práci na zdejších ložiskách. Více než pět tisíc exponátů je uchováno v **Muzeu skla** v netradičně řešeném areálu budov v **expoziční „Dějiny sklářské hutě a tradiční výroba broušeného, malovaného a leptaného skla“**. Historicky a technologicky ucelené sbírky z produkce harrachovské sklárny, která si v roce 2012 připomněla 300 let od svého vzniku, jsou pravděpodobně největší a velmi cennou sbírkou skla v České republice. **Ski muzeum** mapuje vývoj harrachovského lyžování a místního lyžařského klubu. Vystaveny jsou „ski“ staré více než sto let, skokanská výzbroj, vítězné poháry i medaile úspěšných závodníků. Harrachov je mekkou českého skokanského sportu. Za návštěvu stojí **skokanský „mamutí“ můstek**, který bude dějištěm MS v roce 2014.

www.harrachov.cz

Harrachov to nie tylko znane centrum sportów zimowych, ale też miejsce o bogatych tradycjach ochrony przyrody.

26 Pamiątki po dawnym podejściu do ekologii można znaleźć na przykład w **muzeum czeskiego Karkonoskiego Parku Narodowego KRNP „Šindelka“**. Zgromadzono tu eksponaty dotyczące leśnictwa i myślistwa, zapoznać się można także z modelem spławiania drewna, narzędziami drwali, czy saniami stosowanymi w zachodnich Karkonoszach. Harrachovskie podziemia poznać można w **Muzeum Górnictwa**, którego częścią jest udostępniona do zwiedzania sztolnia. Na wystawie do zobaczenia są minerały występujące w złożach fluorytu, narzędzia i urządzenia wykorzystywane w górnictwie, mapy oraz zdjęcia dokumentujące pracę na miejscowym złożu. Ponad pięć tysięcy eksponatów zgromadziło **Muzeum Szklá** znajdujące się w nietypowym kompleksie budynków. **Wystawa nosi tytuł „Historia huty szkła i tradycyjnej produkcji szkła szlifowanego, malowanego i trawionego“**. Kompleksowe pod względem historycznym i technologicznym zbiory z produkcji harrachovskiej huty, która w 2012 roku obchodzi 300-lecie powstania, są prawdopodobnie największą kolekcją szkła w Czechach. **Muzeum Narciarstwa** pokazuje rozwój tego sportu w Harrachovie a także rozwój tutejszego klubu narciarskiego. Na wystawie zobaczyć można ponad stuletnie narty, sprzęt do skoków, puchary i medale zwyciężczych zawodników. Harrachov to czeska mekka skoków na nartach. Warta zwiedzenia jest **mamucia skocznia**, na której rozgrywane będą MŚ w 2014 roku.

Horní Branná

27 Jedinečný soubor staveb

Dominantní je **Harrachovská rodinná hrobka sv. Kříže**. Proti ní stojí **harrachovský špitál**, ve kterém mělo zajištěno veškeré zaopatrění dvanáct tehdejších starých hraběcích služebníků. Za zhlédnutí stojí exteriér **plátenického domu Františka Antonína Střížka** s bohatou fasádovou výzdobou a několika slunečními hodinami. Spolu s **kostelem sv. Mikuláše**, státem chráněnou kulturní památkou, špitálem a zámek představuje plátenický dům jedinečný soubor staveb z období renesance a baroka.

Pobývaly tu významné osobnosti

Podle pamětní knihy obce v hornobranském zámku pobýval na podzim roku 1627 a v únoru 1628 **Jan Amos Komenský**. Odtud odcházel do exilu do polského Lešna. V zámku je umístěna expozice věnovaná životu a tvorbě spisovatele, malíře, učitele **Josefa Šíra**, který se v Horní Branné narodil v roce 1859. Na nádvoří je instalována dřevěná socha muže v nadživotní velikosti, který přidržuje pár lyží s holemi. Jeho obličej je vytesán podle fotografie branského koláře Františka Soukupa jako připomínka, že **první pár lyží v Čechách** byl zhotoven v prvních lednových dnech v roce 1893 právě v Horní Branné.

www.hbranna.cz

27 Unikatowy zespół architektoniczny

Dumą wsi Horní Branná jest unikatowy zespół budowli, nad którym góruje **grobowiec rodu Harrachów p.w. Krzyża Świętego**. Naprzeciwko znajduje się szpital, właściwie przytułek dla wszystkich dwunastu dawnych służących hrabiego, gdzie mieli oni znaleźć wszelką opiekę. Warto zobaczyć – z zewnątrz – **dom płóciennika Františka Antonína Střížka** z bogatymi dekoracjami elewacji i kilkoma zegarami słonecznymi. Wraz z **kościółem św. Mikołaja**, objętym ochroną zabytkiem kultury, szpitalem oraz pałacem dom płóciennika tworzy unikatowy zbiór budowli z epoki renesansu i baroku.

Znane postacie związane z tym miejscem

Według księgi pamiątkowej wsi w tutejszym pałacu jesienią 1627 roku i w lutym roku 1628 przebywał **Jan Amos Komeński - Comenius**. Stąd emigrował do Leszna. W pałacu mieści się wystawa poświęcona życiu i twórczości pisarza, malarza i nauczyciela **Josefa Šíra**, który urodził się we wsi Horní Branná w 1859 roku. Na dziedzińcu znajduje się drewniany pomnik mężczyzny nadnaturalnej wielkości, trzymającego parę nart z kijkami. Jego twarz wyrzeźbiona została na podstawie fotografii Františka Soukupa, kołodzieja z Horní Branny. Upamiętniać ma fakt, że **pierwsza para nart wykonana w Czechach** zrobiona została w pierwszych dniach stycznia 1893 roku właśnie tutaj.

Horní Maršov

Lesní hrádek Aichelburg

28 Po tragické smrti Bertholda hraběte Aichelburga r. 1861, dobrého hospodáře a mecenáše východních Krkonoš, nechal někdejší personál panství Maršov postavit **lesní hrádek Aichelburg**. Vyrostl vysoko nad řekou Úpou na lesnatém úbočí Světlé hory v nadmořské výšce 736 metru. Od roku 1996 tu probíhaly udržovací a záchranné práce. Obnoveny byly dva historické chodníky. První vystupuje po 400 kamenných schodech k hrádku přímo od řeky. Druhý vede z Temného Dolu k Velkým Tippetovým boudám a prochází sto metrů nad lesním hrádkem.

28 **Křížová cesta** stoupá po modré značce od silnice v **Temném Dole** k osadě Stará Hora a dál ke stejnojmennému vrchu. Byla zřízena místními věřícími v roce 1854 na cestě kolem **kaple sv. Anny**, kterou u své chalupy postavil v roce 1752 Johann Bensch. Větrná kalamita roku 1966 původní Křížovou cestu zničila. V roce 1991 se místní lidé a přátelé Veselého výletu rozhodli 14 zastavení opravit. Z původní Křížové cesty se nedochoval žádný obraz, proto zvolili moderní umění. Jde o celkem nenáročný výlet, který mohou ujit rodiče s dětmi i senioři.

29 Nová Vápenka

Albeřické údolí zůstává málo známým místem východních Krkonoš. Rekonstrukce „vápenky“ jako historické stavby, byla dokončena v roce 2012. Je v ní umístěna **expozice zdánlivě obyčejných příběhů** zdejších lidí, které připomínají rozpolcenou historii Krkonoš, Čech, Evropy a celého světa. V galerii Veselý výlet v Temném Dole si můžete od Aichelburgu i Vápenky zapůjčit klíče.

www.hornimarsov.cz

28 Leśny zameczek Aichelburg

Po tragické smrti v 1861 r. wozorowo zarządzającego wschodnimi Karkonoszami Bertholda hrabiego Aichelburga, dawny personel dóbr Maršov ufundował **leśny zameczek Aichelburg**. Wyrósł wysoko nad rzeką Úpą, na lesistym zboczu Světlé hory na wysokości 736 m n.p.m. Od roku 1996 trwały tu prace renowacyjne; odnowiono dwie dawne drogi, z których pierwsza wiedzie do zameczku po 400 kamiennych schodach bezpośrednio nad rzeką, druga zaś biegnie ze wsi Temný Důl do enklawy łąkowej Velké Tippetovy boudy, przechodząc sto metrów powyżej zameczku.

28 **Droga Krzyżowa** prowadzi pod górę niebieskim szlakiem od szosy we wsi **Temný Důl** do osady Stará Hora i dalej na szczyt o tej samej nazwie. W 1854 roku stworzyli ją tutejsi wierni na drodze koło **kaplicy św. Anny**, którą w 1752 r. wybudował koło swojego domu Johann Bensch. W 1966 r. Droga Krzyżowa została zniszczona przez wichurę. W 1991 r. tutejsi mieszkańcy wraz z ludźmi współpracującymi z ośrodkiem Veselý výlet zdecydowali się na odnowienie jej 14 stacji. Nie zachował się żaden z obrazów z oryginalnej Drogi Krzyżowej, dlatego postanowiono, że powstaną nowe, nowoczesne. Przechadzka Drogą Krzyżową to łatwy spacer nadający się także dla seniorów i rodzin z dziećmi.

29 Nowy wapiennik

Dolina, w której leżą **Albeřice**, to mało znane miejsce znajdujące się we wschodnich Karkonoszach. W 2012 roku zakończono renowację i przebudowę stojącego tu pieca do palenia wapna, w środku umieszczając wystawę poświęconą – zdawać by się mogło – zwyczajnym losom zwyczajnych ludzi, które przypominają jednak o trudnej historii Karkonoszy, Czech, Europy i całego świata. W galerii Veselý výlet we wsi Temný Důl można wypożyczyć klucze od Aichelburgu i wapiennika, czyli „Vápenki“.

Hostinné

Mluvicí obři v Hostinném

30 Dominantou čtvercového náměstí je historická **renesanční radnice s barokně ukončenou věží** s hodinami. Byla k radniční budově připojena r. 1525. Od r. 1641 stojí v průčelí věže dvě monumentální **postavy téměř pětmetrových obrů**, oděných v římské zbroji. Věž je zakončena ochozem a barokní bání. Po předchozím objednání v informačním centru se z jejího vrcholu můžete rozhlédnout po Hostinném.

Galerie antického umění

Unikátní odlitky antických plastik pokryté speciální patinou jsou umístěny v **Galerii bývalého františkánského kostela Blahoslavené Panny Marie Neposkvrněného početí**. Kromě uměleckého zážitku představují kompletní obraz vývoje antické plastiky od konce 7. století před Kristem do 2. století po Kristu. Hodnotu sbírky zvyšuje skutečnost, že předlohy některých odlitků byly zničeny, nebo jsou považovány za ztracené. Vystavené exempláře jsou součástí sbírky Univerzity Karlovy.

Naučná stezka o mravencích

Neobvyklé poznání mravenčí říše nabízí stejnojmenná stezka, dlouhá 4 km. Prochází převážně městským lesem. Je tu umístěno 12 panelů věnovaných mj. životu mravenců, kolem jejichž kolonií trasa stezky prochází.

www.hostinne.info

Mówiące olbrzymy w Hostinnym

30 Nad kwadratowym rynkiem dominuje zabytkowy **renesansowy ratusz z wieżą**. Na wieży, którą dobudowano do ratusza w 1525 roku, znajduje się zegar, zaś od 1641 r. fasadę zdobią dwie monumentalne **postacie prawie pięciometrowych olbrzymów** odzianych w rzymskie zbroje. Budowla zwieńczona jest barokowym hełmem, pod nim znajduje się galeria widokowa. W centrum informacji można umówić się na wejście na wieżę, żeby podziwiać widoki na Hostinné.

Galeria sztuki antycznej

Unikatowe odlewy antycznych rzeźb pokryte specjalną patyną znajdziemy w **Galerii pofranciszkańskiego kościoła Błogosławionej Marii Panny Niepokalanego Poczęcia**. Oprócz przeżyć o charakterze artystycznym, zwiedzanie galerii umożliwia zapoznanie się z rozwojem rzeźby antycznej od końca VII wieku p.n.e. do II wieku n.e. Wartość kolekcji podnosi fakt, że niektóre oryginały, na podstawie których sporządzono kopie, zostały zniszczone lub uważane są za zaginione. Wystawione eksponaty stanowią część zbiorów Uniwersytetu Karola w Pradze.

Mrówca ścieżka edukacyjna

Niezwykłe spotkanie ze społecznością mrówek zapewnią mająca ok. 4 km długości ścieżka edukacyjna poświęcona tym zwierzętom. Prowadzi ona obok kilku kolonii mrówek, głównie na terenie miejskiego lasu. Znajdziemy na niej 12 tablic zawierających informacje m.in. o życiu mrówek, ale nie tylko.

Janské Lázně

Přes tisíc let od nalezení termy

31 Klidné městečko **Janské Lázně** na úpatí Černé hory (1299 m n. m.) si získalo věhlas v celém světě úspěšnou léčbou stavů po dětské obrně. Využívají tu tři desítky pramenů s radioaktivní, minerální a termální vodou. Znáмым objektem je tzv. „**prameník**“ s minerální vodou pro kolemjdoucí. Je napájen ze Starostova a Panského pramene z pramenišť přírodních léčivých zdrojů v Rudolfově údolí. Voda s teplotou v místě vývěru 27,5 °C se začala používat ve 14. století. První lázeňskou budovu dal u pramenů v roce 1675 postavit Jan Adolf Schwarzenberg, který měl velký zájem na rozvoji lázní.

Jediná kabinová lanovka v Krkonoších

Vede z Janských Lázní na Černou horu. Vyveze i vaše kola. Nedaleko horní stanice lanové dráhy stojí rozhledna.

32 Rozhledna Černá hora

Po 106 schodech můžete vystoupat do výše 21 metrů na **ochoz ocelové konstrukce**, která vznikla úpravou nevyužitě předposlední podpěry původní lanovky. Vyhlídkový ochoz je čtyři metry pod vrcholem a lze na něj bez problémů vystoupat i v zimě v lyžařských botách.

www.janskelazne.cz

Ponad tysiã lat cieplych wód

31 Ležáče u podnóža Černej hory (1299 m n.p.m.) spokojne miasteczko **Jańskie Łaznie** (Janské Lázně) zdobyło rozgłos na całym świecie dzięki sukcesom w leczeniu choroby Heinego-Medina. Bije tu trzydzieści źródeł z wodą radoczną, mineralną i termalną. Popularne jest tzw. „**źródółko**“ z wodą mineralną, z którego mogą napić się przechodnie. Woda „źródółka“ pochodzi ze źródeł Starostów i Panskiy pramen, mających swoje źródłisko w dolinie Rudolfovo údolí. Wodę o temperaturze 27,5 °C zaczęto wykorzystywać w XIV wieku. Pierwszy budynek uzdrowiskowy ufundował w 1675 r. Jan Adolf Schwarzenberg, któremu bardzo zależało na rozwoju uzdrowisk.

Jedyna kolejka kabinowa w Karkonoszach

Prowadzi z Jańskich Łazni na Černą horę. Można nią przewozić również rowery. Niedaleko górnej stacji kolejki znajduje się wieża widokowa.

32 Wieża widokowa Černá hora

Wspinając się po 106 schodach, dotrzeć można na znajdującą się na wysokości 21 metrów **galerię widokową stalowej konstrukcji**. Wieża widokowa powstała dzięki wykorzystaniu nieużywanego przedostatniego filaru dawnej kolejki. Galeria znajduje się 4 metry poniżej szczytu, można na nią bez problemu wejść nawet w zimie i w butach narciarskich.

Jilemnice

Kolébka českého lyžování

33 Doklady o tom přináší **expozice „Bílou stopou – kapitoly z dějin českého lyžování“**. Zachycuje vývoj lyžování na území našeho státu od zavedení prvních lyží až do roku 1938.

Plátenická tradice, pracovitě hodiny, sejkory a Krakonoš ze sněhu

V zámku je umístěno **Krkonoském muzeum s Kavánovou obrazovou galerií**, unikátní mechanický betlém a zámecké interiéry z doby hraběte Jana Harracha. Zdejší lidová architektura je zpodobněna v souboru roubených domů pojmenovaných **„Zvědavá ulička“**. Název vychází z faktu, že domy jsou za sebou postaveny tak, aby každý další byl posunut o jednu okenní římsu blíže do ulice. Město proslulo plátenickou tradicí. Na přelomu 18. a 19. stol. se tu tkalo nejměkčí plátno na světě. Ve věži městské radnice na Masarykově náměstí jsou umístěny unikátní odbíjecí **opakovací hodiny** – „nejpracovitější“ ve střední Evropě. Punc tradičních festivalů mají **Krkonosovy letní podvečery**, májové a vánoční jarmarky s pečenými „sejkorami“ – klasickou krkonoskou bramborovou pochoutkou. Důvodem k návštěvě v zimním čase je **obří sněhový Krakonoš**, který každoročně králuje náměstí a shovívavě shlíží na všechny, kteří ho obdivují.

www.mestojilemnice.cz

Kolebka czeskiego narciarstwa

33 Že to pravda, przekonamy się, oglądając wystawę o nazwie **„Bílou stopou – kapitoly z dějin českého lyžování“ („Białym śladem – wyjątki z historii czeskiego narciarstwa“)**. Wystawa prezentuje rozwój narciarstwa na terenie naszego kraju od wprowadzenia pierwszych nart aż do roku 1938.

Tradycje płóciennicze, „pracowity“ zegar, sejkory i Karkonosz ze śniegu

W jilemnickim pałacu ma swoją siedzibę **Muzeum Karkonoskie**, w którym podziwiać można galerię malarza **Fr. Kavána (Kavánova galerie)**, unikatową ruchomą szopkę, a także wygląd wnętrza pałacowych w czasach hrabiego Jana Harracha. Z miejscowym budownictwem ludowym zapoznać się można, odwiedzając zespół domów zrębowych na tzw. **„Giekawskiej uliczce“ („Zvědavá ulička“)**. Nazwa pochodzi od interesującego ustawienia domów wzdłuż ulicy. Wybudowano je tak, że każdy następny wysunięty jest o jedną oś okienną w stosunku do poprzedniego, sprawiając wrażenie, jakby z ciekawością wyglądał zza jego pleców. Jilemnice znane są też z tradycji płócienniczych. Na przełomie XVIII i XIX wieku tkano tu najdelikatniejsze płótno na świecie. Kolejną ciekawostką jest znajdujący się w wieży stojącego w rynku (Masarykovo náměstí) ratusza nietypowy zegar z mechanizmem **wybijającym godziny**, półgodziny i kwadransy – najbardziej pracowity zegar w Europie Środkowej. Miasto ma też tradycyjne festiwale – **„Karkonoskie letnie wieczory“** oraz majowe i bożonarodzeniowe jarmarky z typowymi dla Karkonoszy, pieczonymi na blasze plackami kartoflanymi, zwanymi „sejkorami“, czyli... „sikorami“. Powodem do odwiedzenia Jilemnic w zimie może być **ogromny wyrzeźbiony ze śniegu Karkonosz**, który co roku staje na rynku, dobrotliwie spoglądając na wszystkich, którzy go podziwiają.

Klásterská Lhota

Jedna z nejstarších obcí na hořejším Labi

34 Historie obce je spojena s kláštercem zvaným Vrchlabské proboštství, který nedaleko dnešní obce směrem k Hostinnému založili před r. 1250 opatovičtí benediktini. Současná podoba místního **kostela, zasvěceného Nejsvětější Trojici** s hrázděnou lodí z r. 1905, je výsledkem realizace dvou stavebních etap. Původní zděná kaple byla postavena v roce 1825. Rozšířena byla v roce 1905, kdy byla přistavěna dřevěná loď s patrovou kruchtou (dřevo na výstavbu věnoval majitel jilemnického panství hrabě J. Harrach). Celková obnova objektu proběhla r. 1999. Do roku 1945 byla většina obyvatel Klásterské Lhoty německé národnosti a pro obec se používal název Mönchsorf. V bezprostřední blízkosti kostela stojí kapličky z cyklu Zastavení křížové cesty a Pomník obětem 1. světové války.

www.klasterskahlota.cz

Jedna z najstarszych wsi górnego biegu Łaby

34 Historia wsi związana jest z założonym przed 1250 rokiem przez benedyktynów z Opatowic klasztorem zwanym „Probstwem vrchlabskim”. Klasztor znajdował się niedaleko dzisiejszej wsi w kierunku na Hostinné. Dzisiejszy kształt kościoła p.w. Trójcy Przenajświętszej z nawą o konstrukcji szkieletowej z 1905 r., jest efektem realizacji dwóch etapów budowy. Początkowo stała tu tylko wybudowana w 1825 roku murowana kaplica. W 1905 roku została ona rozbudowana o drewnianą nawę z piętrową kruchtą (drewno do budowy ufundował hrabia J. Harrach, właściciel dóbr jilemnickich). W 1999 r. obiekt przeszedł kompleksową renowację. Tuż koło kościoła stoją kapliczki Drogi Krzyżowej oraz pomnik ofiar I wojny światowej. Do 1945 roku większość mieszkańców stanowili Niemcy, a wieś nazywała się Mönchsorf.

Kořenov

35 Muzeum ozubnicové dráhy

Muzeum je umístěno v budově bývalé **železniční stanice Kořenov**. Vzniklo za přispění dobrovolníků, kteří propůjčili nebo věnovali své fotografie či exponáty. Ty jsou z větší části zaměřeny na ozubnicovou trať Tanvald – Kořenov, její pestrou, ale často pohnutou historii, zvláštnosti provozu a zde nasazovaná vozidla. Zhlédnout můžete modely různých druhů ozubnice, ozubnicové dvojkolí a jeho uložení a další technické zajímavosti.

36 Rozhledna Štěpánka

V katastru **obce Příchovice na vrchu Hvězda** ve výšce 959 metrů nad mořem je rozhledna Štěpánka jedním z turisticky nejzajímavějších míst na Kořenovsku. Štíhlá **čtyřicet metrů vysoká osmiboká věž** z cihel a pískovce je posazená na kamenném neogotickém podstavci. Byla otevřena roku 1892 a je právem považována za jednu z nejkrásnějších rozhleden. Při dobrém počasí je z ní vidět do širokého okolí.

www.korenov.cz

35 Muzeum koleí zębatej

Muzeum znajduje się w budynku byłej **stacji kolejowej Kořenov**. Powstało dzięki ludziom dobrej woli, którzy wypożyczyli lub ofiarowali swoje fotografie oraz eksponaty. Muzeum poświęcone jest przede wszystkim trasie kolei zębatej Tanvald – Kořenov, jej bogatej i skomplikowanej historii, ciekawostkom, a także kursującym po niej pojazdom. Obejrząc można modele różnych rodzajów mechanizmów zębatych, podwójne koło zębate i inne ciekawostki techniczne.

36 Wieża widokowa Štěpánka

Na terenie **gminy Příchovice na szczycie Hvězda**, na wysokości 959 m n.p.m. znajduje się jedna z największych atrakcji turystycznych Ziemi Kořenovskiej. **Wąska, mierząca 24 m wysokości**, osmiboczna wieża zbudowana z cegieł osadzona jest na kamiennej neogotyckiej podmurówce. Otwarto ją w 1892 r. i do dziś uważana jest za jedną z najpiękniejszych wież widokowych w kraju. W ładną pogodę rozpościerają się z niej naprawdę dalekie panoramy.

Lánov

37 Cyklostezka mezi Lánovem a Vrchlabím je určena nejen pro cyklisty, ale i in-linery

V centru Lánova u hlavní silnice je umístěno **Venkovské informační centrum**. Na území obce vyrůstají státem památkově chráněné stromy – lípa srdčitá a dvě srostlé třešně ptačí. Využívaný, veřejnosti nepřístupný, je vápencový lom o 5 podlažích, jehož vápno putovalo už i na stavbu pevnosti Josefov (1780–1785). Lom je spolu s blízkým masivem Černé hory dobře patrný z Liščí hory nad lánovským letištěm. Z Bönischových bud nad Černým Dolem je výhled na oba sousedící činné lomy – lánovský i černodolský. **Letiště**, založené roku 1933 původně pro kluzáky a větroně, je využíváno k pilotním výcvikům dle předpisů EU. Pěkný rozhled na Lánov je od kapličky mezi dvěma jasany nad cestou Rumovkou spojující Horní Lánov s Hořejším Vrchlabím. V katastru jsou **dvě trampské osady** (v Měsíčním údolí a u starého lůmku na Bíneru).

www.lanov.cz

37 Šciezka rowerowa prowadząca między Lánovem a Vrchlabím nadaje się nie tylko dla rowerzystów, ale także dla rolkarzy

W centrum Lánova, przy głównej ulicy, znajduje się **Wiejskie centrum informacji**. Na terenie gminy rosną objęte ochroną drzewa – pomniki przyrody: lipa drobnolistna i dwie zrosnięte dzikie czereśnie (czereśnie ptasie). Znajduje się tu też czynny i nieudostępniany do zwiedzania kamieniołom wapienia z 5 piętrami. Wapno z niego wędrowało między innymi do budowy twierdzy Josefov (1780–1785). Kamieniołom wraz z niedalekim masywem Černej hory dobrze widać ze wznoszącego się nad lánovským lotniskiem szczytu Liščí hora. Natomiast z Bönischových bud nad miejscowością Černý Důl rozciągają się widoki na oba sąsiadujące czynne kamieniołomy – lánovský i černodolský lom. **Lotnisko**, założone w 1933 roku, przeznaczone było pierwotnie dla szybowców. Dziś wykorzystuje się je do ćwiczeń w pilotażu zgodnie z normami UE. Piękne widoki na Lánov rozciągają się spod kapliczki stojącej między dwoma jesionami powyżej łączącej Horní Lánov z Hořejším Vrchlabím drogi zwanej Rumovką. Na terenie gminy znajdują się **dwie tzw. osady trampów** (w tzw. „Dolinie księżycowej” – Měsíční údolí – oraz koło starego kamieniołomu na Bínerze), czyli obozowiska miłośników rekreacji na łonie przyrody w stylu rodem z Dzikiego Zachodu.

Malá Úpa

38 Groše z pohádky

Motivací dětem pro putování po nejvyšších českých horách v oblasti **Pomezních Bud** se mohou stát pohádkové groše. Když se budou snažit, získají je při putování na **Pohádkové stezce**. Ta je rozložena na šestnáctikilometrové trase. Dá se projít pěšky, projet na kole, s kočárkem i na invalidním vozíku. Jednotlivá zastavení jsou vybavena mobiliářem a deseti pohádkami krkonošské spisovatelky Marie Kubátové. Děti u každé pohádky hledají razítko. Na konci je čeká odměna v podobě pohádkového groše.

50 let od začátku lyžování

V roce 2012 si Malá Úpa připomněla padesát let od začátku lyžování. V létě roku 1961 byl vybudován první vlek na Renerovku. Tak lze právě zimní sezonu 1961–1962 považovat za počátek zdejšího moderního lyžování.

39 Nejvýše položený kostel v ČR

Kostel naleznete právě v **Dolní Malé Úpě**. Pozdně **barokní kostelík sv. Petra a Pavla** byl postavený v letech 1788–1789 a nachází se na křižovatce cest mezi Pomezním hřebenem a Kraví horou. Poblíž stojí původní hřbitov a bývalá škola z r. 1797.

www.malaupa.cz

38 Grosze z bajki

Dla dzieci motywacją do wędrowek po Karkonoszach w rejonie Przełęczy Okraj mogą być bajkowe grosze. Można je zdobyć, wędrując „**Bajkową ścieżką**”. Mierzy ona w całości 16 km, można przejść ją pieszo, na rowerze i na wózku inwalidzkim. Można iść nią również mamy z wózkami. Na poszczególnych stacjach znajdują się ławeczki, a także dziesięć bajek karkonoskiej pisarki Marii Kubátowej. Dzieci przy każdej bajce szukają pieczętek. Na koniec czeka je nagroda w postaci bajkowego grosza.

50-lecie narciarstwa

W 2012 roku Malá Úpa obchodziła pięćdziesiątą rocznicę powstania narciarstwa. W lecie 1961 roku wybudowano pierwszy wyciąg narciarski na Renerovkę, dlatego właśnie sezon zimowy 1961–1962 uważa się za początek narciarstwa nowej ery.

39 Najwyżej położony kościół w Czechach

znajduje się właśnie w **Dolnej Malej Úpie**. Stojący na skrzyżowaniu dróg między granicznym Śląskim Grzbietem a Kraví horą **późnobarokowy kościółek św. Piotra i Pawła** został wybudowany w latach 1788–1789. Niedaleko usytuowany jest cmentarz i dawna szkoła z 1797 roku.

Martinice v Krkonoších

Naučná stezka „U mlejna“

Martinice v Krkonoších jsou lokalitou jako stvořenou pro rybáře. V oblasti Martinických rybníků, v těsném sousedství obce Martinice pod vrchem Bransko, byla otevřena **naučná stezka „U mlejna“**. Přibližuje, jak významnou roli pro vývoj zdejších lesů hráli jejich majitelé a správci, počínaje hrabětem Janem Harrachem v 17. století. Stezka vychází z místa nedaleko od roubené stavby tzv. Martinického mlýna. Měří necelé dva kilometry a má sedm zastávek s informačními panely. Potěší a rozšíří povědomí o lesním hospodaření v regionu.

Nejvýše položená zastávka železniční trati

Pro hospodářský rozvoj obce byla přínosem **železniční trať ze Staré Paky do Trutnova** postavená v roce 1871 s odbočkou do Rokytnice nad Jizerou z roku 1899. Zasáhla významně i do struktury obce a natrvalo ji rozdělila na „hoření a dolní konec“. **Stаницe Martinice** je se svými 485 metry nad mořem **nejvýše položenou** na této trati.

www.martinicevkrk.cz

Ścieżka edukacyjna „Koło Młyna“

Martinice w Karkonoszach to miejsce jakby stworzone dla wędkarzy. Tuż koło nich, na obszarze Stawów Martinickich (Martinické rybníky), u podnóża wzgórza Bransko, otwarto **ścieżkę edukacyjną nazwaną „Koło Młyna“ – „U mlejna“**. Opowiada ona, jak ważną rolę w rozwoju tutejszych lasów odegrali ich właściciele i zarządcy, poczynając od hrabiego Jana Harracha w XVII wieku. Ścieżka zaczyna się niedaleko wybudowanego w konstrukcji zrębowej tzw. Martinickiego Młyna. Ma niecałe dwa kilometry, na których znajduje się siedem stacji z tablicami informacyjnymi. Ścieżka jest ciekawa, a ponadto poszerza świadomość na temat gospodarki leśnej tego regionu.

Najwyżej położony przystanek kolejowy

Doprowadzenie kolei ze Starej Paki do Trutnova w 1871 r., z wybudowanym w 1899 r. odgałęzieniem do Rokytnic nad Jizerou, znacznie wpłynęło na rozwój tej wsi. Zmieniło także jej strukturę, na zawsze dzieląc ją na „górną“ i „dolną“. **Stacja Martinice** leżąca na wysokości 485 m n.p.m. **jest najwyżej położoną** stacją tej trasy.

Paseky nad Jizerou

„Zapadlí vlastenci“ jako předloha pro román

41 Obraz životních osudů někdejších krkonošských horalů 19. století mapuje **Krkonošské muzeum v Pasekách nad Jizerou**. Bylo vybudováno za pomoci paseckých občanů v přízemních místnostech farní budovy v letech 1958. Je svědectvím doby minulé a připomíná spisovatele Karla Václava Raisa, který život v Pasekách zobrazil v románu „Zapadlí vlastenci“. Jedna z jeho expozic je věnována studiu života písmáka a **zakladatele krkonošského houslařství Věnceslava Metelky**, minulosti a současnosti houslařství. Na přilehlém hřbitově je umístěna busta V. Metelky, jako poslední dílo Olbrama Zoubka. V muzeu shlédnete předvádění tkaní koberců a plátna na dvou tkalcovských stavech.

Pasecký chodící betlém

Ukázkou dovednosti rodiny Škrabálků z **Pasek nad Jizerou** je betlém. Zhotovili jej bratři Bohumil a Josef v letech 1914–1916. Tehdy jeho dřevěné figurky uváděl do pohybu vítr otáčející lopatkami větrného mlýna. V době vánoční přinášel všem a hlavně dětem radostnou sváteční pohodu, kterou v **Památníku zapadlých vlastenců** poskytuje návštěvníkům dodnes.

www.paseky.cz

„Zapomnění patrioci“ i powieść

41 **Muzeum Karkonoskie we wsi Paseky nad Izerą** pokazuje życie dawnych górali karkonoskich w XIX wieku. Mieszczące się na parterze budynku plebanii muzeum powstało w 1958 roku między innymi dzięki samym mieszkańcom wsi. Jest świadectwem minionych czasów, a poświęcono je pamięci czeskiego pisarza Karla Václava Raisa, który przedstawił życie we wsi Paseky w powieści „Zapadlí vlastenci“ („Zapomnění patrioci“). Jedna ze stałych wystaw **muzeum poświęcona jest Věnceslavowi Metelce**, ludowemu pisarzowi i założycielowi karkonoskiej szkoły lutniczej, a także samemu lutnictwu. Na przyległym cmentarzu znajduje się popiersie V. Metelki, ostatnie dzieło Olbrama Zoubka. W muzeum zobaczymy pokazy tkania dywanów i płótna tkanego na dwóch krosnach.

Pasecka chodząca szopka

pokazuje umiejętności rodziny Škrabálkůw ze **wsi Paseky nad Izerą**. Jej autorami są bracia Bohumil i Josef, którzy zbudowali ją w latach 1914–1916. Drewniane figurki szopki wprawiał wtenczas w ruch wiatr obracający łopatkami wiatraka. W okresie świąt Bożego Narodzenia szopka niosła ludziom, przede wszystkim dzieciom, świąteczną atmosferę, którą w **Muzeum zapomnianych patriotów** poczuć można do dziś.

Pec pod Sněžkou

Pod nejvyšší horou zažijete dobrodružství

42 Pec pod Sněžkou je ideálním místem pro výlet na nejvyšší horu České republiky. Její nitro však roky ukryvalo tajemství, které je nyní, díky snaze několika jednotlivců České speleologické společnosti Albeřice, přístupné veřejnosti. V nitru hory Sněžky spatříte „ukryté poklady“ a překvapí vás, jak velké prostory po těžbě železa, arzenu a mědi horníci zanechali. Vstup do důlního díla je u bývalé boudy **Kovárna v Obřím dole**. Z centra Pece pod Sněžkou je to pěšky asi půldruhé hodiny. Pro vaši exkurzi je nutné si předem rezervovat termín. Podrobnosti objednávky, vstupenky a další informace získáte v informačním centru Veselý výlet v Peci pod Sněžkou.

Pitná voda ve výšce 1602 metrů nad mořem

43 Vodu na Sněžku zpočátku vynášelo dvanáct nosičů ze Zlatého pramene vyvěrajícího přibližně 300 metrů za Obřím boudou. V zimě rozpouštěli sníh. V roce 1912 nechal hrabě Rudolf Czernin Morzin vybudovat pro vrchol Sněžky **vodárnu a vodovod**. Voda byla jímána pomocí drenáží do tří nádrží. Odtud z výšky 150 metrů tekla 50 mm potrubím do Peltonovy turbíny. S tou bylo spojeno vertikální pístové čerpadlo, které hnalo vodu 40 mm trubkami do 3000 litrové nádrže v podkroví České boudy. Tímto způsobem se dařilo dopravit na Sněžku 2–4 tisíce litrů vody denně. **Trkač**, jak se tato vodárna označuje, zůstává významnou **technickou památkou**. Můžete k němu dojít také z Pece pod Sněžkou.

www.pecpodsnezkou.cz

Przygoda u podnóża Śnieżki

42 Pec pod Śnieżką to idealne miejsce do wyruszenia na tę najwyższą górę Czech. Jednak co góra ta skrywa wewnątrz, przez lata pozostawało tajemnicą. Dopiero garstka zapaleńców ze stowarzyszenia speleologów Česká speleologická společnost Albeřice udostępniła niedostępne lubiącym zgłębiać nieznanie turystom. W podziemiach Śnieżki zobaczymy prawdziwe skarby, z pewnością będziemy też zaskoczeni ogromnymi przestrzeniami, które pozostawili po sobie wydobywający tu żelazo, arsen i miedź górnicy. Wejście do kopalni znajduje się koło dawnego schroniska **Kovárna w dolinie Obřím důl**. Z centrum Pece pod Śnieżką jest to około pół godziny pieszo. Żeby zwiedzić kopalnię, trzeba z wyprzedzeniem zarezerwować termin. Szczegółowych informacji udziela Ośrodek informacji Veselý výlet w Pecu, gdzie można także kupić bilety.

Pitna voda na wysokości 1062 m n.p.m.

43 Początkowo wodę na Śnieżkę wносиło 12 tragarzy, którzy czerpali ją ze źródła Zlatý pramen bijącego około 300 metrów za Obřím boudą. W zimie natomiast pozyskiwano wodę, rozpuszczając śnieg. W 1912 roku hrabia Rudolf Czernin Morzin kazał wybudować **ujęcie wody i wodociąg** mający doprowadzać ją na szczyt. Wodę za pomocą drenażu ujmowano do trzech zbiorników. Z nich, z wysokości 150 metrów płynęła mającymi 50 mm szerokości rurami do turbiny Peltona. Z turbiną połączona była pozioma pompa tłocząca wodę szerokimi na 40 mm rurami do zbiornika o pojemności 3000 l, który znajdował się na poddaszu czeskiego schroniska na Śnieżce. W ten sposób można tu było doprowadzić 2–4 tys. litrów wody dziennie. **Urządzenia wodociągu** do dziś są ważnym **zabytkiem techniki**. Dotrzeć do nich można między innymi z Pece pod Sněžką.

Poniklá

Krkonošská řemesla

44 Tam, kde potok ponikal, chvíli tekł po povrchu a pak zase zmizel v podzemí, vznikla obec Poniklá. V její horní části nedaleko kostela se hřbitovem stojí **Muzeum krkonošských řemesel** a u něj **pískovcová socha Krakonoše** v nadživotní velikosti. Část venkovní expozice je věnována hospodářským strojům. K zobrazení dřívějšího života obyvatel hor a umístění sbírky artefaktů byla zpřístupněna původní roubená stodola. V dalších jejích prostorách jsou shromážděny ukázky starých krkonošských a podkrkonošských řemesel, připomenuta je spolková činnost. Na své si přijdou obdivovatelé ručních prací. Vystaveny jsou např. techniky zdobení textilu. Odpočinout si je možné ve stylové světničce u „dobryho kafe“. Pro skupiny lze zajistit ukázky předvádění řemesel. V létě tu organizují tématické dílny, které připomenou zručnost tehdejších horalů.

Perličkové ozdoby

Nedaleko odtud si formou objednané exkurze můžete prohlédnout výrobní **dílnu tradičních perličkových vánočních ozdob** a sami si i ozdobu vyrobit.

www.ponikla.cz

Karkonoskie rzemiosła

44 Tam, gdzie potok znikał pod ziemią, żeby po chwili znów wynurzył się na powierzchnię (po czesku: „ponikał“) powstała wieś Poniklá. W jej górnej części, niedaleko kościoła cmentarnego, stoi **Muzeum rzemiosł karkonoskich**, a koło niego wyrzeźbiona w **pískowcu figura Karkonosza** wielkością znacznie przekraczająca wzrost przeciętnego człowieka. Część znajdującej się pod gołym niebem ekspozycji poświęcona jest maszynom rolniczym. Żeby pokazać, jak wyglądało dawniej życie mieszkańców gór, muzeum ulokowano w starej stodole wybudowanej w konstrukcji zrębowej. Umieszczono w niej wiele eksponatów dotyczących dawnego życia. Część ekspozycji poświęcona jest starym karkonoskim rzemiosłom, część natomiast działalności społecznej mieszkańców gór. Wystawa spodoba się miłośnikom ręcznych wyrobów – pokazane są na przykład dawne techniki zdobienia materiałów. Odpocząć przy dobrej kawie można w stylowej izbie. Dla grup można zamówić prezentacje dawnych rzemiosł. W lecie w muzeum organizowane są warsztaty, które pokazują, jak zręczni byli dawni górale.

Ozdoby z koralików

Niedaleko stąd można – na zamówienie – zwiedzić warsztat, w którym ze **szklanych koralików produkowane są bożonarodzeniowe ozdoby**.

Rokytnice nad Jizerou

Pašerácká stezka v Rokytnici nad Jizerou

45 Vydejte se po stopách dávných dob, kdy hřebeny Krkonoše a stráně nad **Rokytnicí nad Jizerou** byly svědky napínavých honiček mezi pašeráky a strážci hranic. Je vhodná pro pěší turisty i zdatné cyklisty. Na čtyřech zastaveních se dozvíte informace o historii pašování a pašeráckých, kteří byli ve své době mezi krkonošským lidem oblíbení. Stezka začíná na Dolním náměstí v Rokytnici nad Jizerou. V zimě stojí za návštěvu „**Pašeráckej vejkend**“ na lyžích.

46 Při toulkách po nejvyšších českých horách často „potkáte“ dřevěného Krkonoše. Pohádková postava do našich hor patří, stejně jako materiál, ze kterého je vyroben. Proto vznikla **Stezka „Dřevosochání“** – navazuje na okruh „**Okolo Rokytnice**“. Začíná na křižovatce na Vrších. Konec míří do „**starého kravína**“ ve **Františkově**, kde jsou umístěny četné krkonošské muzejní artefakty všeho druhu. Stezku, kterou můžete projít oběma směry, tvoří čtyři informační panely. Podél cesty jsou rozmístěny umělecké dřevěné sochy a lavičky, které vznikly ve Františkově při každoročním sympoziu výtvarníků, které se tu koná vždy první týden v červenci pod názvem „**Dřevosochání**“.

47 Každý si přijde na své při výletu na chatu **Dvoračky a Štumpovka**. Leží v nadmořské výšce 1140 metrů n. m., mezi Lysou horou a Kotlem.

www.mesto-rokytnice.cz

Ścieżka przemytnicza w Rokytnicach nad Izerą

45 Wyruszymy śladem dawnych czasów, kiedy grzbiety Karkonoszy i wznoszące się nad **Rokytnicami nad Izerą** zbocza były świadkami pełnych napięcia pościgów między przemytnikami a strażą pilnującą granicy. Ścieżka edukacyjna przeznaczona jest dla pieszych oraz dla co bardziej wytrawnych rowerzystów. Na czterech stacjach dowiemy się co nieco o historii przemytu i samych przemytnikach, którzy w swoich czasach cieszyli się estymą wśród karkonoskiego ludu. Trasa zaczyna się na Dolnym Rynku (Dolní náměstí) w Rokytnicach nad Izerą. W zimie warto przyjechać na „**Weekend przemytniczy**“ („**Pašeráckej vejkend**“) — zawody na nartach.

46 Wędrując po Karkonoszach, spotykamy często Ducha Gór, najczęściej drewnianego. Ta baśniowa postać związana jest z tymi górami, podobnie jak materiał, z którego jest wyrzeźbiona. Dlatego powstała **ścieżka „Dřevosochání“** (dosłownie: „Drzeworzeźbienie“), nawiązująca do pętli „Okolo Rokytnice“ („Wokół Rokytnic“). Zaczyna się na skrzyżowaniu na Vrchach, a kończy przy tzw. „**Starej oborze**“ („**Starý kravín**“) we **Františkovie**, gdzie mieści się prywatne muzeum poświęcone życiu w Karkonoszach. Na ścieżce, którą można iść w obu kierunkach, są cztery tablice informacyjne. Wzdłuż trasy rozmieszczone są drewniane rzeźby i ławeczki, powstałe podczas pleneru rzeźbiarskiego, który odbywa się we Františkovie co roku w pierwszym tygodniu lipca — również pod nazwą „**Dřevosochání**“.

47 Z pewnością każdemu spodoba się wycieczka do schronisk **Dvoračky i Štumpovka**. Leżą one na wysokości 1140 m n.p.m. między szczytami Lysá hora i Kotel.

Roztoky u Jilemnice

Krakonošova tržnice

48 Letní prodejní výstava zahrádkářských výpěstků a potřeb, chovných zvířat a drůbeže, exotického ptactva, včelařských pomůcek a produktů či drobného zvířectva **v Roztokách u Jilemnice**, pod organizační taktovkou Českého svazu chovatelů. Nedílnou součástí je nabídka sortimentu drobného zemědělství včetně výstavy historické techniky. Každým rokem se tu představuje několik exponátů z dávno minulých let. Své významné postavení má historická parní stříkačka místního sboru dobrovolných hasičů. V průběhu akce probíhají v prostoru areálu tradiční trhy. Z velké části zaujmají prostor prodejci a pěstitelé rostlin a drobní řemeslníci. K pohodě a odpočinku je vždy připraven kulturní program s hudebním doprovodem, možnosti bohatého občerstvení, atrakce pro děti.

V nedaleké obci **Kruh** je příjemné koupaliště a tzv. **Tuláčkův statek**, zachovalý objekt lidové architektury.

www.roztoky-u-jilemnice.cz

Targ Karkonosza

48 To połączona ze sprzedażą letnia wystawa produktów ogrodowych, sprzętu, zwierząt hodowlanych i drobiu, egzotycznych ptaków, artykułów i produktów pszczelarskich oraz drobnych zwierząt we **wsí Roztoky niedaleko Jilemnice**. Wystawę organizuje Czeski Związek Hodowców. Nieodłączną część wystawy stanowią produkty drobnych hodowców oraz wystawa zabytkowego sprzętu. Co roku prezentowanych tu jest kilka eksponatów z dawno minionych czasów. Można obejrzeć na przykład rarytas – zabytkową sikawkę zastępu tutejszej ochotniczej straży pożarnej. Podczas imprezy odbywa się klasyczny targ. Dużą część powierzchni zajmują sprzedawcy i hodowcy roślin oraz drobní rzemieślnicy. Dla odpoczynku i dobrego nastroju przygotowany jest zawsze program kulturalny z towarzyszącą mu muzyką, jest też bogata oferta gastronomiczna oraz atrakcje dla dzieci. W niedalekiej wsi **Kruh** znajduje się przyjemne kąpielisko oraz przykład ludowego budownictwa – tzw. **Gospodarstwo Tuláčka (Tuláčkův statek)**.

Rudník

49 Obec je členěna na části Rudník, Arnultovice, Bolkov a Javorník

Rudníku dominuje **katolický kostel sv. Václava** z roku 1354, původně gotická stavba s pozdější renesanční úpravou stavitele italského původu Carla Valmadiho. Rok stavby kostela je symbolické datum vzniku obce. Spolu s místní lidovou architekturou dotváří krajinný ráz. V okolí je malebná příroda, dýchá poklidnou atmosférou. Mezi další zajímavosti patří „grundel“ kruhové osazení lip, pseudogotický zámek zvaný „podkrkonošská Hluboká“ z roku 1815, barokní sousoší Kalvárie z roku 1765 a nebo lázeňské budovy v nedalekých lázních Fořt. V osadě Bolkov vykvétají z jara „koberce“ nádherných bledulí jarních.

V lokalitě jsou umístěny **panely se zajímavými texty a fotografiemi**, které vytvořil místní učitel a dlouholetý kronikář pan Wajsar. Jsou zdrojem poučení o zajímavostech a historii všech částí obce.

www.rudnik.cz

49 W skład gminy wchodzi kilka wsi – Rudník, Arnultovice, Bolkov i Javorník

Nad Rudníkem dominuje katolicki **kościół św. Wacława** z 1354 r., pierwotnie gotycki, później przebudowany w stylu renesansowym przez budowniczego włoskiego pochodzenia Carla Valmadiego. Rok budowy kościoła uznawany jest za symboliczną datę powstania wsi. Wraz z tutejszą architekturą ludową współtworzą charakter krajobrazu. W okolicach znajduje się malownicza przyroda, z której bije spokój. Do kolejnych ciekawostek należą „grundel” – zasadzone w okręgu lipy, pseudogotycki zamek zwany „podkarkonoską Hluboką” z roku 1815, barokowa rzeźba przedstawiająca Kalwarię z 1765 r. oraz budynki uzdrowiska w niedalekiej miejscowości Lázně Fořt. W osadzie Bolkov rosną dywany pięknych śnieżyc wiosennych.

Znajdziemy tu też tablice **informacyjne z ciekawymi tekstami i fotografiami** – dzieło tutejszego nauczyciela oraz długoletniego kronikarza, pana Wajsara. Są źródłem wiedzy o ciekawostkach i historii wszystkich części gminy.

Svoboda nad Úpou

Naučná stezka „Via Piette“

50 Prosper Piette de Rivage (1846–1928) byl synem zakladatele papírny ve **Svobodě nad Úpou**. Vzdělanec a humanista, výzkumník a podnikatel, pokračovatel rodových tradic výrobců papíru v Krkonoších byl označován „otcem Krkonoš“. Podporoval a propagoval rozvoj turistického ruchu. Na jeho počest vznikla v okolí Svobody nad Úpou **výcházková trasa**. Je vybavena informačními tabulemi a je pojmenována po osvěceném občanu Prosperu Piette de Rivage. Zavede ke kulturním památkám i do divočiny okolo Černohorského potoka. Překvapivě pestrý a zajímavý je úsek od Piettova pomníku k Modrokamenné boudě. Při pěkném počasí projedete trasu i na horském kole.

„Do Krakonošova“

Název **pohádkové výstavy**, umístěné ve zdejší informačním centru u hlavní silnice, která výpravnou formou představuje východní Krkonoše a jejich historii – Rýchory s těžbou zlata, zvěřinu a přírodu, báje a pohádky nejvyšších českých hor. Po domluvě s páнем hor – Krakonošem je tu zřízeno ubytování skřítkům, vilám, vodníkům, čertům a ostatním kouzelným postavíčkám. V noci se probouzí a bedlivě bdí nad dobrou pohodou všech návštěvníků a obyvatel hor.

www.svobodanadupou.eu

Ściezka edukacyjna „Via Piette“

50 Prosper Piette de Rivage (1846–1928) byl synem założyciela papierni w **Svobodzie nad Úpą**. Ten wykształcony humanista, badacz i przedsiębiorca, kontynuator rodowych tradycji producentów papieru w Karkonoszach, nazywany był „ojcem Karkonoszy“, wspierał bowiem i promował rozwój turystyki. Na jego cześć w okolicy Svobody nad Úpą powstała nazwana jego imieniem **ściezka spacerowa**. Opatrzona tablicami informacyjnymi ściezka poprowadzi nas po zabytkach kultury oraz na łono natury w okolicy Černohorskiego potoku. Zaskakująco różnorodny i ciekawy jest odcinek od pomnika Piette do schroniska Modrokamenná bouda. W ładną pogodę można przejechać tą trasą również na rowerze.

„Do Karkonoszowa“

„Do Krakonošova“ to nazwa **bajkowej wystawy** znajdującej się w tutejszym ośrodku informacji przy szosie głównej. Wystawa w ciekawy sposób opisuje wschodnie Karkonosze i ich historię – złotoonoše Rýchory, żyjące tu zwierzęta i przyrodę, baśnie oraz bajki z Karkonoszy. Po uzgodnieniu z Duchem Gór – zwanym Liczycrzepą lub Karkonoszem – stworzono tu dom dla skrzątów, rusalek, wodników, czartów i innych bajkowych postaci. W nocy budzą się i pilnie strzegą spokoju gości oraz mieszkańców gór.

Špindlerův Mlýn

51 Stoletý bílý most

Je symbolem a dominantou **Špindlerova Mlýna**. Jeho bílé natřené oblouk mostní konstrukce se vryje do paměti každému, kdo horské městečko navštíví. V roce 2011 si město připomnělo 100 let od jeho stavby. Dnes je součástí pěší zóny.

52 K symbolickému prameni Labe

Na hřebeni Krkonoš pramení **český veletok Labe**. Veřejnosti je přístupný jeho symbolický pramen v nadmořské výšce 1386 metrů. Nedaleko odtud spadá do hloubky přes 240 metrů do Labského dolu peřejnatý **Labský vodopád**. Historickou zajímavostí je jeho stavidlo. V létě ho obdivují pěší turisté stejně, jako jejich předchůdci v r. 1894. Padající voda vodopádu byla stavidlem zadržována. Následné pouštění vody před zraky diváků bylo první „propagační“ akcí na podporu častějších návštěv do Krkonoš.

51 Vycházkové trasy Mlynářovy okruhy

Tři pěší nenáročné vycházkové okruhy, vhodné pro rodiny s malými dětmi i seniory. Začínají v centru v městském parku. Jsou dlouhé od 1 km do 3,1 km, vybavené místy k odpočinku i k občerstvení. **Mlynářova naučná stezka** – 1,1 km, **Mlynářovo kolečko** – 2,8 km, **Mlynářův výšlap** – 3,1 km.

www.mestospindleruvmlyn.cz

51 Stuletni biały most

jest symbolem **Szpindlerowego Młyna**. Pomalowany na biało łuk konstrukcji mostowej wryje się w pamięć każdemu, kto odwiedzi to górskie miasto. W 2011 roku obchodzono stulecie wybudowania tego obiektu. Dziś jest częścią miejskiego deptaka.

52 Symboliczne źródło Łaby

Rzeka Łaba ma swoje źródła w grzbietowych partiach Karkonoszy. Turyści mogą odwiedzać symboliczne źródło leżące na wysokości 1386 metrów nad poziomem morza. Niedaleko stąd, w dolinę Labský důl spada z wysokości ponad 240 metrów kaskadowy **wodospad Łaby** (Labský vodopád). Ciekawostką techniczną jest jego śluza. Dziś turyści podziwiają wodospad tak samo, jak w 1894 roku, kiedy wody rzeki zatrzymywane były przez śluzę, a następnie wypuszczane, aby wodospad był obfitszy i powodował większe zainteresowanie. Była to pierwsza akcja promocyjna na terenie Karkonoszy.

51 Trasy spacerowe Mlynářovy okruhy

Trzy piesze trasy zwane „mlynarzowymi” nadają się dla rodzin z małymi dziećmi i seniorów. Zaczynają się w parku miejskim w centrum miasta. Trasy mierzą od 1 do 3,1 km, znajdziemy na nich miejsca do odpoczynku i przekąszenia czegoś. **Mlynářova naučná stezka** (Mlynarzowa ścieżka edukacyjna) – 1,1 km, **Mlynářovo kolečko** (Mlynarzowe kółeczko) – 2,8 km, **Mlynářův výšlap** (Mlynarzowa wspinaczka) – 3,1 km.

53 Vítkovice

54 Silnice na Zlaté návrší

Výstavbu nové **silnice** urychlila potřeba řešit nezaměstnanost v době hospodářské krize. Rekonstrukce prvního úseku byla zahájena v srpnu 1931, poslední část byla dokončena také v srpnu o pět let později. Zápisy z knih jsou svědky nelehkého života několika set dělníků, kteří v 1050 metrech nad mořem pracovali za hodinovou mzdu 2,30 korun a někteří z nich sem docházeli mnoho kilometrů. Při stavbě silnice se počítalo s přesuny vojenské techniky a snažší možností budování lehkých opevnění tzv. „**řopíků**“ na hřebenech hor. Ironií bylo, že v roce 1938 usnadnila vozovka pochod německých jednotek před 2. světovou válkou, postupujících od Labské boudy do nitra Krkonoš a dále do Čech.

55 „Mohyla Hanče a Vrбаты“

Na **Zlatém návrší** je vystaven **památník lyžařského závodníka Bohumila Hanče a jeho kamaráda Václava Vrбаты**. Do dnešních dob je připomínkou 24. března 1913, kdy v Krkonoších, při závodech na 50 km v běhu na lyžích, oba kamarádi zahynuli. Ve sněhové bouři Vrбата oblékl zbloudivšímu závodníkovi Hančovi svůj kabát. Pomohl v nouzi a jeho šlechetný čin je připomínkou pomoci člověka člověku v horách. Od té doby je 24. březen uctíván jako **Den Horské služby ČR**.

www.vitkovicevkrk.cz

54 Szosa na Złote Wzgórze

Nová **szosa** na Zlaté návrší – Złote Wzgórze – vybudovaná zůstala z povodu krizy hospodářské, který kázal rozvíjet v jakýs způsob kwestie bezrobocia. Remont pierwszego odcinka zakończono w sierpniu 1931 r., ostatnią część szosy dokończono również w sierpniu pięć lat później. Wpisy w księgach są świadectwem niełatwego życia kilkuset robotników, którzy pracowali tu na wysokości 1050 m n.p.m. za wynagrodzenie w wysokości 2,30 koron. Niektórzy przybywali tu z odległości wielu kilometrów. Podczas budowy szosy uwzględniono konieczność transportu ciężkiego sprzętu wojskowego, szosa miała też ułatwić budowanie systemu lekkich umocnień, tzw. „**řopíků**“ (nazwa od skrótu inwestora – Ředitelství opevňovacích prací, czyli Dyrekcja prac umocnieniowych). Ironií losu jest, że przed drugą wojną światową, w 1938 roku szosa ułatwiła przemarsz jednostkom niemieckim, które ciągnęły z kierunku Labskiej boudy do centrum Karkonoszy i dalej do Czech.

55 Pomník Hanča i Vrбаты

Na **Złotym Wzgórzu** stoi **pomník poświęcony pamięci zawodnika narciarskiego Bohumila Hanča oraz jego przyjaciela Václava Vrбаты**. 24 marca 1913 r. podczas zawodów na 50 km w biegach narciarskich obaj przyjaciele zginęli. Podczas burzy śnieżowej Vrбата pożyczył Hančowi, który zablądził, swój płaszcz. Chciał pomóc przyjacielowi, a jego szlachetny czyn do dziś jest symbolem pomocy człowiekowi człowiekowi w górach. Od tej pory 24 marca to **dzień czeskich ratowników górskich – Horskíe služby**.

Vrchlabí

56 Vrchlabí - brána středních Krkonoš

Dominantou města je renesanční **zámek** z roku 1546, jehož stavbu započal **Kryštof Gendorf z Gendorfu**. Zámecký park byl založen spolu s výstavbou zámku jako okrasná zahrada, která přecházela do volné přírody. U zámeckého parku stojí **zámecká hrobka**, kterou nechala vystavět hraběnka Luisa Černínová-Morzinová v letech 1887 až 1890 v novogotickém slohu. Nedaleko odtud je **augustiniánský klášter** z r. 1705, založený Maxmiliánem z Morzinů. Je sídlem přírodovědné a historické **expozice Krkonošského muzea**.

Historické domy

Soubor čtyř štítových domů patří mezi nejstarší lidové stavby v Krkonoších. Jsou vzácným pozůstatkem původní městské zástavby. Při opravě domu č.222 byla objevena deska ze dřeva s letopočtem 1623. Tři domky byly rekonstruovány v letech 1976–1980, replika čtvrtého domu byla postavena v letech 2009–2010. V jednom domku jsou výstavy, v dalším expozice textilní výroby a krkonošského nábytku, **národopisná expozice „Z tvorby krkonošského lidu“ a „Z dějin města Vrchlabí“**. Sídlo tu má Informační středisko Správy KRMAP.

www.muvrchlabi.cz

56 Vrchlabí – brama w śródkowe Karkonosze

Nad miastem dominuje renesansowy **pałac** z roku 1546, którego budowę rozpoczął **Krzysztof Gendorf z Gendorf**. W tym samym czasie założony został park pałacowy, jako ogród ozdobny przechodzący w naturalną przyrodę. W parku znajduje się drewniany wiszący mostek, który prowadzi do grobowca ufundowanego przez hrabinę Luisę Černín-Morzin w latach 1887–1890 w stylu neogotyckim. Niedaleko stąd znajduje się **kláštor augustianów** z 1705 r., założony przez Maxmiliána Morzina. Umieszczone są w nim przyrodnicze i historyczne wystawy **Muzeum Karkonoskiego**.

Zabytkowe domy

Zespół czterech szczytowych domów należy do najstarszych zabudowań w Karkonoszach. Jest rzadkim już dziś świadectwem tradycyjnej miejskiej zabudowy. Podczas remontu domu nr 222 odkryto drewnianą płytę z datą 1623. W latach 1976–1980 odrestaurowano trzy z domów, replika czwartego powstała w latach 2009–2010. W jednym domu znajdują się wystawy, w drugim ekspozycja dotycząca produkcji tekstylnej i karkonoskich mebli, w kolejnym **wystawy etnograficzne o nazwie „Z twórczości karkonoskiego ludu” oraz „Z historii miasta Vrchlabí”**. Siedzibę ma tu Ośrodek informacji czeskiego Karkonoskiego Parku Narodowego KRMAP.

Vysoké nad Jizerou

Krkonošští lyžníci

57 Tak jako kdysi, i dnes budí pozornost zimní spanilé jízdy lyžařů na historických lyžích. Krkonošští a podkrkonošští lyžníci se pravidelně setkávají ve **Vysokém nad Jizerou** a patřičně si svůj svátek užijí. Další ročník se koná v roce 2013 ke 110. výročí vzniku zdejšího ski klubu.

Klenotnice dávného života horalů

Zdejší **Vlastivědné muzeum** bylo založeno r. 1930. Uchovává a představuje bohaté sbírky lidového umění a historie Vysocka 19. a 20. století. Seznámíte se tu s vývojem výroby a užívání lyží, s historií vysockého ochotnického divadla, nejstaršího divadla v Evropě, které hraje od roku 1786. Vystaveny jsou různé podoby a ztvárnění postavy Krakonoše, upomínky na vysocké cechy. Zajímavá je expozice obyčejů na „Vysočtě“ a **pohyblivý betlém** Jana Metelky Kovárenského ze Sklenařic z let 1878–1914.

58 Rozhledna „U borovice“ v Roprachticích

Je postavena v klasickém a úhledném stylu na kraji obce na kótě 669 m n. m. Potěší vás daleký výhled do širokého okolí. Otevřeno je o sobotách a nedělích od 10 – 16 hodin, v zimě od 10 – 15 hodin. V červenci a srpnu denně. Až k rozhledně dojedete autem. Stojí u silnice č. II/289 ze Semil do Vysokého nad Jizerou **kilometr před Roprachticemi**.

www.vysokenadjizerou.cz

Karkonoscy retro-narciarze

57 Tak jak kdysi, rovněž dziś uwagę przyciągają zimowe popisy narciarzy na dawnych nartach i w strojach z epoki. Karkonoscy i podkarkonoscy retro-narciarze spotykają się regulamie w miejscowości **Vysoké nad Jizerą**. Kolejna edycja spotkania odbędzie się w 2013 roku z okazji 110. rocznicy powstania tutejszego klubu narciarskiego.

Skarbiec dawnego życia

Tutejsze **Muzeum ziemi ojczystej** powstało w 1930 r. Przechowuje i prezentuje bogate zbiory sztuki ludowej oraz historii Ziemi Wysockiej w XIX i XX wieku. Zapoznamy się z rozwojem produkcji i użytkowania nart, a także z historią tutejszego najstarszego w Europie, bo grającego od 1786 r., teatru amatorskiego. W muzeum wystawione są różne formy postaci Ducha Gór — Karkonosza oraz pamiątki po wysockich cechach. Gekawa jest wystawa przybliżająca tutejsze zwyczaje oraz **rudoma szopka** autorstwa Jana Metelki Kovárenskiego ze Sklenařic z lat 1878–1914.

58 Wieża widokowa „U borovice“ w Roprachticach

Zbudowana została na skraju wsi w klasycznym, przejrzystym stylu na wysokości 669 m n.p.m. Można z niej podziwiać dalekie widoki na okolice. Czynna jest od czerwca do września w godz. 9.00 – 18.00, a od października do maja od 9.00 do 16.00. Do samej wieży dojechać można samochodem. Znajduje się przy drodze nr II/289 z Semil do Vysokiego nad Jizerą, **kilometr przed Roprachticami**.

Žaclěř

Průřez kamenouhelným dolem

59 Na Rýchorském náměstí č. 10 je umístěna expozice **Městského muzea Žaclěř**. K vidění jsou artefakty historie, významných osobností regionu, hornictví a exponátů v národopisném oddělení. V historickém jsou zpracovány dějiny do r. 1945. Hornictví bylo svého času v této oblasti významným průmyslem. Muzeem vystavuje model průřezu kamenouhelným dolem, ocelovou výztuž a mnoho jiných zajímavých předmětů. V oddělení národopisném je vystaveno více než 250 exponátů připomínajících každodenní život minulých generací. Stálá expozice je doplňována tématickými výstavami.

Vydejte se naučnou trasou „Po stopách J. A. Komenského“

Zastavíte se u 17 panelů. Dobovými obrázky, fotografiemi a texty vám připomenou historii podhorského městečka. Trasa začíná na Rýchorském náměstí. Je dlouhá 16 km. Kromě památných míst v Žaclěři vás zavede do žaclěřských osad: **Rýchor, Prkenného Dolu, Vernířovic, Bobru a Černá Vody**, kde se na Růžovém paloučku symbolicky rozloučíte s J. A. Komenským, světoznámým „učitelem národů“, který byl nucen, po výnosu (deketu) proti nekatolíkům vydaném v r. 1627, o rok později opustit Čechy. V informačním centru si vyzvedněte průvodce s mapkou.

www.zacler.cz

Przekrój przez kopalnię węgla kamiennego

59 Na rynku (Rýchorské náměstí) pod numerem 10 znajduje się **Muzeum Miejskie w Żacléřu**. Zobaczyć tu można eksponaty związane z historią, znanymi postaciami regionu i górnictwem. Jest tu też dział etnograficzny. Dział historyczny poświęcony jest historii do 1945 r. Górnictwo było w swoim czasie ważną dla regionu gałęzią przemysłu – muzeum wystawia model przekroju przez kopalnię węgla kamiennego, stalową obudowę z kopalni i wiele innych ciekawych eksponatów. W dziale etnograficznym zobaczymy ponad 250 przedmiotów pokazujących życie codzienne minionych pokoleń. Stałe ekspozycje uzupełniają organizowane tu wystawy czasowe.

Ścieżka edukacyjna „Śladami J. A. Komeńskiego“

Na ścieżce znajduje się 17 tablic informacyjnych z ilustracjami z epoki, zdjęciami i tekstami, dzięki którym poznamy historię Żacléřa. Trasa zaczyna się na rynku i ma 16 km. Oprócz stacji w samym Żacléřu, zaprowadzi nas do żacléřskich osad: **Rýchory, Prkenný Důl, Vernířovice, Bobr i Černá Voda**, gdzie na Růžowym paloučku symbolicznie pożegnamy się ze znanym na całym świecie pedagogiem J. A. Komeńskim, Comeniusem, który po ogłoszeniu dekretu przeciw niekatolikom w 1627 r., zmuszony został do opuszczenia ojczystych Czech. Miało to miejsce w 1628 r. W ośrodku informacji można dostać przewodnik z mapą.

Trutnov

60 Stezka „Den bitvy u Trutnova“

Prusko-rakouská válka o nadvládu v budoucím sjednoceném Německu byla důsledkem bitvy u Trutnova. 27. 6. 1866 se utkalo 60.000 pěšáků, 4.000 jezdců a 25 dělostřeleckých baterií. V Trutnově c.k. rakouská armáda zvítězila, ale nezabránila celkové porážce v dalších bitvách. Někdejšími bojištěm prochází cca 4 km dlouhá **naučná stezka**. Začíná na Krakonošově náměstí, vede přes městský park na vrch Šibeník k pomníku vojevůdce Ludvíka von Gablenze. Stezku uzavírá **vojenský hřbitov u barokní kaple sv. Jana Křtitele** na Jánském vrchu.

Na pěší naučnou stezku navazuje 11 km dlouhý cykloturistický okruh, jehož začátek a konec je u památníku generála Gablenze. Vede po místech dalších významných bojů bitvy u Trutnova.

Památník generála Gablenze

Dvacetimetrový **pomník na vrchu Šibeník**, postavený k počtě vojevůdce Ludvíka von Gablenze, který v bitvě u Trutnova 27. 6. 1866 vedl vítězně tažení rakouské armády. Dutý litinový obelisk se schody vedoucími vnitřkem až na vrchol je od roku 1874 i místem Gablenzova posledního odpočinku. Ze samé špičky obelisku zhlédnete celý Trutnov a okolí.

www.trutnov.cz

60 Šciežka „Dzień bitwy pod Trutnowem“

Prusko-austriacká vojna o vládu v pryszłych zjednoczonych Niemczech była efektem bitwy pod Trutnowem, która rozegrała się 27 czerwca 1866 r. Udział w niej wzięło 60.000 żołnierzy piechoty, 4.000 konnych i 25 baterii artylerii. C.K. austriacka armia w bitwie zwyciężyła, ale nie zapobiegła ogólnej przegranej w pozostałych bitwach wojny. Po dawnym polu walki prowadzi mierząca 4 km długości **ścieżka edukacyjna**. Zaczyna się ona na rynku (Krakonošovo náměstí), następnie wiedzie przez miejski park na szczyt Šibeník pod pomnik generała Ludwika von Gablenza. Ścieżkę kończy cmentarz **wojskowy koło barokowej kaplicy św. Jana Chrzciciela** na wzgórzu Jánský vrch.

Pieszka ścieżka edukacyjna połączona jest z mającą 11 km długości pętlą rowerową, której początek i koniec znajduje się pod pomnikiem generała Gablenza. Prowadzi po miejscach innych ważnych bojów bitwy pod Trutnowem.

Pomnik generała Gablenza

Dwudziestometrowy **pomník na wzgórzu Šibeník** wzniesiono ku czci Ludwika von Gablenza, który w bitwie pod Trutnowem 27.06.1866 r. prowadził zwycięskie wojska armii austriackiej. Pusty żeliwny obelisk ze schodami prowadzącymi w środku aż na szczyt jest też od 1874 roku miejscem wiecznego spoczynku Gablenza. Z samego czubka obelisku zobaczyć można cały Trutnov i okolice.

Technické památky

61 Pevnostní areál Stachelberg

Mohutná **dělostřelecká tvrz Stachelberg** u obce Babí spolu s desítkami **objektů lehkého opevnění** (pevnůstek, tzv. „řopíků“) tvořila součást pohraničního opevnění proti hitlerovskému Německu připraveného k boji za mobilizace v září 1938. Byla rezešavěna v říjnu 1937 jako jedna z největších pevností svého typu v celosvětovém měřítku.

Naučná stezka „Opevněné Trutnovsko“

Privádí v délce více než 7 km návštěvníky na část linie těžkého a lehkého opevnění, která právě v těchto místech patří k nejmohutnějším pevnostním úsekům v bývalém Československu. Prochází po linii těžkých objektů od pevnosti Stachelberg k pěchotnímu srubu T-S 63 na okraji obce Libeč. **Vojensko-historická expozice** je umístěna v pěchotním srubu T-S 73. Zachycuje výstavbu čs. stálého opevnění z let 1935–1938. Ukazuje typy pevnostních objektů a jejich bojové úkoly. **Podzemní pevnosti** představuje **unikátní systém podzemních chodeb a sálů** v hloubce 25 až 60 m pod povrchem.

Zabytki techniki

61 Komplex twierdzy Stachelberg

Potężna twierdza artyleryjska Stachelberg koło wsi Babí wraz z kilkudziesięcioma **objektami lekkich umocnień** (tzv. „řopíki“) stanowiła część systemu obronnego pogranicza, przygotowywanego do obrony przed faszystowskimi Niemcami i gotowego do walki podczas mobilizacji w 1938 r. Budowę rozpoczęto w październiku 1937 r. Była to jedna z największych na skalę europejską twierdz tego typu.

Ściezka edukacyjna „Fortyfikacje Ziemi Trutnowskiej“

Mająca ponad 7 km długości ściezka edukacyjna „Umocniona Ziemia Trutnowska“ prowadzi turystów po części linii ciężkich i lekkich umocnień, należących do najpotężniejszych umocnionych odcinków w Czechach. Spod twierdzy Stachelberg idzie się do bunkra piechoty T-S 63 na skraju wsi Libeč. W bunkrze piechoty T-S 73 znajduje się **wystawa wojskowo-historyczna** dotycząca budowy czechosłowackich stałych umocnień w latach 1935–1938. Pokazuje typy obiektów fortyfikacyjnych i ich zadania bojowe. **Podziemia twierdzy** to położony na głębokości od 25 do 60 m pod powierzchnią **unikatowy system podziemnych korytarzy i pomieszczeń**.

Naučné a vychádzkové trasy

Krkonošský národní park je protkán stovkami kilometrů značených turistických cest a cyklotras. K rozšíření poznání a získání znalostí o lokalitě jsou na území parku vyznačeny naučné stezky a vychádzkové trasy.

62 Naučná stezka Čertův důl: představuje zejména mimořádně zachované hrazenářské dílo na Čertově strouze, staré více než 100 let. Délka 2,5 km.

63 Naučná stezka Rýchory: díky botanicky cenným lokalitám je okolí Rýchorské boudy začleněno do I. a II. zóny KRNP. Zvláštní pozornost zasluhuje Rýchorský prales, jediný původní. Délka 6 km.

64 Naučná stezka Černohorské rašeliníště: provede netypickým rašeliníštěm lesního typu. Délka 3,5 km.

65 Naučná stezka Dědictví doby ledové: poskytne informace o době ledové a krkonošské tundře.

Další naučné stezky a vychádzkové trasy naleznete na www.krnap.cz.

Ścieżki edukacyjne i spacerowe

Czeski Karkonoski Park Narodowy KRNP oplatają setki kilometrów szlaków turystycznych i rowerowych. Żeby poszerzyć wiedzę turystów, na jego terenie tworzone są także ścieżki edukacyjne i trasy spacerowe.

62 Ścieżka edukacyjna Čertův důl: prezentuje przede wszystkim wyjątkowo dobrze zachowany, liczący sobie ponad 100 lat, obiekt regulacyjny na potoku Čertova strouha („Czarcia Struga”). Długość 2,5 km.

63 Ścieżka edukacyjna Rýchory: dzięki cennym pod względem botanicznym miejscom okolice Rýchorskiej boudy są włączone do I i II strefy ochrony KRNP. Na szczególną uwagę zasługuje pierwotna puszcza – Rýchorský prales. Długość 6 km.

64 Ścieżka edukacyjna Černohorské rašeliníště: prowadzi po nietypowym torfowisku („rašeliníště” to torfowisko właśnie) typu leśnego. Długość 3,5 km.

65 Ścieżka edukacyjna Dziedzictwo okresu lodowcowego: ścieżka edukacyjna zapoznająca z okresem zlodowacenia w Karkonoszach oraz z karkonoską tundrą.

Więcej ścieżek edukacyjnych i tras spacerowych znajdziemy na www.krnap.cz.

Krajina otevřená vozíčkářům

Správa Krkonošského národního parku připravila projekt Krkonoše bez bariér

Jeho záměrem bylo vytypování, zmapování a vyznačení vybraných tras pro hendikepované a zpracování projektové dokumentace na rekonstrukci některých objektů Správy KRNP (bezbariérové vstupy a toalety) a cest. V první fázi bylo vytypováno **deset TOP tras**, které byly vhodné pro cílovou skupinu bez nutnosti stavebních zásahů. „Next 20“ představuje dalších 20 tras, které jsou relativně vhodné, ale drobné překážky, jež by bylo možné stavebními úpravami odstranit, brání jejich označení jako „bezbariérové“. Správa KRNP za projekt Krkonoše bez bariér získala cenu Mosty 2011, resp. 1. místo v kategorii Instituce veřejné správy. Národní rada pro zdravotně postižené tak ocenila letitou aktivitu směřující ke zpřístupnění Krkonoš hendikepovaným spoluobčanům.

Top 10:

1. Pomezní Boudy – U Kostela – Černá Voda – Pomezní Boudy.
2. Pec pod Sněžkou – Obří Důl – Pec pod Sněžkou.
3. Špindlerův Mlýn – Labský důl – Špindlerův Mlýn.
4. Janské Lázně – Rudolfovo údolí – Janské Lázně.
5. Špindlerova bouda – Petrovka – Špindlerova bouda.
6. Špindlerův Mlýn – Důl Bílého Labe – Špindlerův Mlýn.
7. Špindlerův Mlýn – Svatý Petr – Špindlerův Mlýn.
8. Benecko – Rovinka – Krausovy Boudy – Benecko.
9. Harrachov – Krakonošova snídaně – Harrachov.
10. Vrbatova bouda – Pramen Labe – Labská bouda – Vrbatova bouda.

Góry dla wózkowiczów

Czeski Karkonoski Park Narodowy KRNP przygotował projekt „Karkonosze bez barier”

Jego celem bylo wytypowanie, opisanie i oznakowanie tras nadających się dla osób niepełnosprawnych oraz opracowanie dokumentacji projektowej na modyfikacje budowlane niektórych obiektów KRNP (bezbarierowe wejścia i toalety) oraz dróg. W pierwszej fazie wytypowano **10 tzw. „TOP tras”**, które nadawały się dla grupy docelowej projektu bez konieczności przeprowadzania modyfikacji budowlanych. Grupa „Next 20” to kolejnych 20 tras stosunkowo dobrych, na których jednak znajdują się drobne przeszkody, możliwe do zlikwidowania dzięki przeprowadzeniu prac budowlanych, które jednak na razie nie pozwalają na określenie tych tras mianem bezbarierowych. Za projekt „Karkonosze bez barier” KRNP otrzymał nagrodę „Mosty 2011”, zajmując pierwsze miejsce w kategorii Instytucje administracji publicznej. Rada narodowa ds. osób niepełnosprawnych uhonorowała w ten sposób trwające lata działania zmierzające do udostępnienia Karkonoszy osobom z niepełnosprawnością.

Top 10:

1. Przełęcz Okraj (Pomezní Boudy) – U Kostela – Černá Voda – Przełęcz Okraj (Pomezní Boudy).
2. Pec pod Śnieżką – Obří Důl – Pec pod Śnieżką.
3. Szpindlerowy Młyn – Labský důl – Szpindlerowy Młyn.
4. Jańskie Łaźnie – Rudolfowo údolí – Jańskie Łaźnie.
5. Szpindlerowa bouda – Petrovka – Szpindlerowa bouda.
6. Szpindlerowy Młyn – Dolina Białej Łąby – Szpindlerowy Młyn.
7. Szpindlerowy Młyn – Svatý Petr – Szpindlerowy Młyn.
8. Benecko – Rovinka – Krausovy Boudy – Benecko.
9. Harrachov – Krakonošova snídaně – Harrachov.
10. Vrbatova bouda – Źródło Łąby – Labská bouda – Vrbatova bouda.

Golfová turistika

66 Prosečné

Golfový klub byl založen v roce 2000 a nabízí 9ti jamkové hřiště v nadmořské výšce 395 metrů. Je součástí členité krajiny s mnoha přírodními a umělými překážkami. Je dlouhé cca 5 km na 70 par.

www.obecprosece.cz

67 Harrachov

9ti jamkové hřiště leží směrem na Mýtiny a dále. Par hřiště je 60 a délka 2992 m ze žlutých odpališť. Je zasazené do krásné přírody Krkonoš. Hráči zde překonávají čtyřicetimetrové převýšení v nadmořské výšce 730 metrů.

www.harrachov.cz

68 Mladé Buky

Nedaleko Mladých Buků u Trutnova nalezneme krátké, ale o to více technické hřiště s nejkrásnější vyhlídkou na panorama východních Krkonoš. Nabízí možnost zahrát si na 9ti nebo 18ti jamkovém hřišti v nadmořské výšce 540 metrů.

www.obecmladebuky.cz

69 Benecko

U hotelu Hančova bouda naleznete hřiště v nadmořské výšce 800 metrů. Může vás doprovodit i váš pes. Nezapomenutelné výhledy a radost ze hry vás jistě uspokojí.

www.benecko.cz

Turystyka golfowa

66 Prosečné

Klub golfowy znajdziemy, jadąc szosą III klasy kierunek Hostinné – Vrchlabí we wsi Prosečné na przedgórzu Karkonoszy. Powstał w 2000 roku. Oferuje 9–dołkowe pole golfowe położone na wysokości 395 m n.p.m. Pole wtapia się w otaczający je krajobraz, charakteryzuje się wieloma naturalnymi i sztucznymi przeszkodami. Ma długość ok. 4900 metrów, 70 par.

www.obecprosece.cz

67 Harrachov

Otwarte we wrześniu 2001 r. 9–dołkowe pole golfowe, par 60, długość 2992 m z żółtych tee, znajdziemy za stacją benzynową w lewo w kierunku Mýtiny i dalej. Otacza je piękna przyroda Karkonoszy. Gracze pokonują tu różnice wysokości 40 m, pole leży na wysokości 730 m nad poziomem morza.

www.harrachov.cz

68 Mladé Buky

Niedaleko wsi Mladé Buky koło Trutnova znajdziemy leżące na wysokości 540 m n.p.m. pole golfowe z najpiękniejszymi widokami na panoramę wschodnich Karkonoszy, Śnieżkę i in. Pole jest krótkie, ale za to wymagające technicznie. Można grać w wersję z 9 lub 18 dołkami.

www.obecmladebuky.cz

69 Benecko

Koło hotelu Hančova bouda znajdziemy 6–dołkowe pole leżące na wysokości 800 m n.p.m. Towarzyszyć nam mogą psy. Niezapomniane widoki i radość z gry gwarantowane.

www.benecko.cz

V sedle koní krkonošskou krajinou

Netradiční pohled na oblé vrcholy hor i jejich podhůří zažijete při hipoturistice

Kůň je znám jako ušlechtilé zvíře tvořící součást života člověka. Přibývá zájemců, kteří dají přednost dovolené v tuzemsku s ekologickou formou turistiky. A tím je i jízda na koních. V Krkonoších hospodaří a o své zvířecí přátele se stará řada lidí. I vy můžete farmy navštívit.

Na území národního parku a jeho ochranného pásma jsou vytipovány trasy pro vyjížděky na koních. Jsou značené žlutým puntíkem.

Vybrali jsme pro vás **trasu jezdecké stezky Vítězná - Albeřice**: Vítězná - Rudník – Bolkov na Hoffmanovy boudy, přes Zrcadlovky (Vendlovky) do sedla na Kolínskou boudu, po modré stezce přes Javoří důl (nebo přes Vlašské boudy) do Javořího mlýna, cca 200 metrů po státní silnici k lanovce na Portášovy Boudy, směrem po modré stezce na Janovy Boudy do Spáleného Mlýna, odtud několik desítek metrů po zelené směrem k hájence KRNP, dále po modré na Cestník a Lysečinskou boudu, na Starou celnici (Vápenka), odtud po Staré celní cestě na státní hranici nad Horními Albeřicemi k přechodu do Polska.

Na koniu po Karkonoszach

Turystyka konna zapewnia nietradycyjne spojrzenie na zaokrąglone szczyty gór i przedgórze

Koň znany jest jako szlachetne zwierzę, które od wieków towarzyszy człowiekowi. Ostatnio stale przybywa osób zainteresowanych ekologicznymi sposobami spędzania czasu, w dodatku w kraju. Jednym z takich sposobów jest właśnie jazda konna. W Karkonoszach wielu ludzi hodzi konie, dobrze dbając o swych zwierzęcych przyjaciół. My także możemy odwiedzić takie gospodarstwa.

Na terenie parku narodowego i jego otuliny wytypowano trasy, po których jeździć można konno. Oznakowane są żółtą kropką.

Tu wybrano **Trasę konną Vítězná – Albeřice**: Vítězná – Rudník – Bolkov na Hoffmanovy boudy, przez Zrcadlovky (Vendlovky) na przełęcz do Kolínskiej boudy, niebieskim szlakiem przez Javoří důl (albo przez Vlašské boudy) do Javoří mlýna, ok. 200 metrów szosą krajową do kolejki linowej na Portášovy Boudy, niebieskim szlakiem w kierunku na Janovy Boudy do Spálenego Mlýna, stąd kilkadziesiąt metrów szlakiem zielonym w kierunku gajówki KRNP, następnie niebieskim na Cestník i Lysečinską boudę, na Starą celnicę (Vápenka – Wapiennik), stąd Starą drogą celną (Stará celní cesta) na granicę państwową nad Hornymi Albeřicami do przejścia z Polską.

Na kole nebo pěšky

Vydejte se za památnými stromy

To jsou ty, které vzrůstem či věkem zaslouží formu zvláštní ochrany, tvoří významné krajinné dominanty, k nimž se pojí historické události, nebo jsou s nimi spojeny pověsti a báje. Jsou označeny zelenou tabulí se státním znakem a nápisem památný strom.

Na území Krkonošského národního parku a jeho ochranného pásma je chráněno více než dvě desítky stromů mimořádného vzrůstu nebo stáří. Obdivovat můžete **70 jasan ztepilý ve Volském Dole** anebo **71 jedlí na náměstí ve Špindlerově Mlýně**. **72 V Pasekách nad Jizerou** upoutají u staré školy dvě statné **lípy**. Pozornost zaslouží **73 jilm v Harrachově**. Mimořádná je vysoká **74 lípa srdčitá** anebo **třešeň v Horním Lánově**, **75 vrba křehká v Černém Dole** (v centru obce u potoka), **76 dub v Jablonci nad Jizerou** (těsně vedle hlavní silnice u cesty k nádraží), **77 lípa velkolistá v Bukovině u Čisté**. Památný strom **78 javor mléč** můžete obdivovat **ve Vrchlabí** v parčíku mezi Nádražní ulicí a Labem na cestě z centra města k autobusovému nádraží.

Na rowerze lub pieszo

Warto wyruszyć śladem drzew – pomników przyrody

Za pomniki przyrody uznawane są drzewa wyjątkowe ze względu na swoją wielkość lub wiek, w jakiś sposób dominujące nad otoczeniem, takie, z którymi związane są jakieś ważne wydarzenia, albo tylko legendy czy baśnie. Oznakowane bywają zieloną tabliczką z godłem państwowym i napisem: „památný strom” („drzewo – pomnik przyrody”).

Na terenie czeskiego Karkonoskiego Parku Narodowego i jego otuliny ochroną objętych jest ponad 20 drzew wyjątkowego wieku lub wielkości. Podziwiać można **70 jesion wyniosły w gminie Volský Důl** albo **71 jodłę na rynku w Szpindlerowym Mlýnie**. **72 W miejscowości Paseky nad Jizerą** koło starej szkoły stoją dwie ogromne **lípy**. Na uwagę zasługuje też **73 wiąz w Harrachovie**. Wyjątkowa jest wysoka **74 lípa drobnolistna** oraz **75 czeresnia w Hornym Lánovie**, **wierzba kruha w gminie Černý Důl** (w centrum wsi nad potokiem), **76 dąb w Jabloncu nad Jizerą** (tuż obok szosy głównej przy drodze na dworzec), **77 lípa szerokolistna w Bukovině u Čisté**. **78 Objęty ochroną klon** zwyczajny podziwiać można **we Vrchlabí** w małym parku między ulicą Nádražní a rzeką Łabą po drodze z centrum miasta na dworzec autobusowy.

Duch nejvyšších českých hor Krakonoš - 450 let

Krakonoš je horský „duch“ mnoha jmen a podob, chránící, pomáhající... Jeho postava s koudelovým vousem a lišejníkovým pláštěm - je neoriginálnějším a nejžádanějším upomínkovým předmětem v Krkonoších.

První zmínka o Krakonošovi se ve starých kronikách váže k roku 1561. První vyobrazení je beze jména s důrazem na pojem „pán“. Objevuje se zde jako skládanka z částí heraldických znaků krkonošských feudálů. Má postavu gryfa ze znaku slezských Schaffgotschů, orlí hlavu, jelení parohy, lví trup, kozlí nohy a dvoudílný ohon. Správa Krkonošského národního parku ji učinila svým pečetidlem. Pána činí pánem žezlo s čaromocí budit strach. Strach malého člověka před velkou horou, z tajemné síly přírodní, strach dřevařů z hromu

a jeho ozvěny, strach osamělého poutníka z bezcestí v mlze či vánici...

Dnešní nejrozšířenější představa o jeho vzhledu, s kloboukem a fajfkou, je vlastně nejmladší. Naopak nejstarší zpodobnění s paroží zná málokdo kromě pravidelných čtenářů časopisu Krkonoše - Jizerské hory.

Karkonosz – Duch Gór obchodzi 450. urodziny

Karkonosz to duch o wielu imionach oraz postaciach, duch, który chroni i pomaga...

Figurki Karkonosza - tego z brodą z pakuł i płaszczem z porostów - są najbardziej rozpowszechnioną pamiątką z Karkonoszy.

Pierwsze wzmianki o Karkonoszu, które znajdziemy w starych kronikach, dotyczą roku 1561. Pierwsza ilustracja nie jest opatrzona podpisem. Karkonosz pojawia się tu jako zlepek różnych części herbów karkonoskich feudálów. Ma postać gryfa z herbu śląskich Schaffgotschów, orlą głowę, jelenie poroże, ciało lwa, kozle nogi i rozdwojony ogon. Czeski Karkonoski Park Narodowy wizerunek ten wybrał jako swoją pieczęć. Że Karkonosz jest władcą gór, poznamy po berle oraz po tym, że budzi strach. Jest to strach małego człowieka przed wielką górą i tajemnicami przyrody, strach drwali przed piorunem, strach samotnego wędrowca przed bezdrożem i zbłądzeniem we mgle czy śniegowej zawierusze.

Najpopularniejszy dziś wizerunek Karkonosza, starszego mężczyzny z fajką, jest najmłodszy. Ten najstarszy - z porożem - zna, oprócz czytelników czasopisma „Krkonoše - Jizerské hory”, mało kto.

Sakralní památky

Dřevěná madona, boží muka, hřbitovní kaple

79 Dolní Kalná

Nejcennějším uměleckým předmětem kostela je **dřevěná Madona** z roku 1350 a varhany z 18. století. Památné jsou malý a velký zvon z let 1522 a 1565.

www.dolnikalna.cz

80 Horní Kalná

Na území obce je řada **liturgických památek** v podobě kapliček, božích muk a soch svatých. Mezi sakralní památky patří např. Horákových boží muka, boží muka „Na širokém“, kaplička „V dolách“, na Prašivce, boží muka u Cermanových čp. 107, socha Panny Marie u čp. 112, socha sv. Josefa „U třech svatých“ a řada dalších.

www.hornikalna.cz

81 Jablonec nad Jizerou

Tu se zde kostel sv. Prokopa s **osmibokou hřbitovní kaplí** ve stylu lidového baroka. Horskou architekturu připomíná množství roubených stavení krkonošského typu. Ve Stromkovicích je dřevěnými gravírovanými panely připomenuta Křížová cesta.

www.jablonecnjiz.cz

Zabytki sakralne

Drewniana Madonna, przydrożne kapliczki i kaplice cmentarne

79 Dolní Kalná

Najcenniejszym dziełem sztuki w kościele jest **drewniana figurka Madonny** z 1350 roku oraz organy z XVIII wieku. Zabytkowe są również dzwony – mały i duży z 1522 i 1565 r.

www.dolnikalna.cz

80 Horní Kalná

Na terenie gminy jest wiele **zabytków sakralnych** w postaci kapliczek, przydrożnych krzyży i figur świętych. Należą do nich np. krzyże „Horákových boží muka“, „Na širokém“, kapliczka „V dolách“, na Prašivce, krzyż koło Cermanów (koło domu nr 107), rzeźba NMP koło domu nr 112, rzeźba św. Józefa „U třech svatých“ i wiele innych.

www.hornikalna.cz

81 Jablonec nad Jizerou

Wznosi się tu kościół św. Prokopa z **ośmiokątną kaplicą cmentarną** w stylu ludowego baroka. Górską architekturę reprezentuje wiele zrębowych, typowych dla Karkonoszy, domów. W Stromkovicach znajdziemy Drogę Krzyżową z drewnianymi wycinanymi tablicami.

www.jablonecnjiz.cz

Sakrální památky

Kapličky, barokní sochy, křížové cesty

82 Kunčice nad Labem

Sakrální památkou je **kaple Panny Marie**. Původní zděná, klasicistní byla postavena r. 1847 za významného přispění vrchního Vrchlabského panství Jana Křikavy. Po té co nedostačovala potřebám, byla r. 1906 rozšířena o zajímavou hráz-děnou přístavbu lodi s patrovou kruchtou.

www.kuncice.cz

83 Studenec

Dominantou obce je **kostel sv. Jana Křtitele**. K historickým památkám patří barokní sochy podél silnic a roubené krkonošské chalupy. K rozvoji Studence došlo v 19. století rozmachem domácí textilní výroby. Na počátku 20. století v malých roubených chalupách pracovalo 2000 tkalcovských stavů.

www.studenec.cz

84 Vítězná

Vítězná vznikla sloučením několika bývalých obcí a osad na Kouseckém, Hartském a Záborském potoce na okolních pláních. Za prohlédnutí stojí **křížová cesta** se čtrnácti zastaveními zobrazenými na litinových deskách, doplněná kaplí Getsemany a kaplí Božího hrobu na Mariánském poutním místě. **Zajímavostí jsou Slučí kameny** - geologický fenomén - chráněný skalní útvar (25 x 10 x 7 m), tvořený vrstvami různě odolných pískovců s mnoha puklinami.

www.vitezna.cz

Zabytki sakralne

Kapliczki, barokowe rzeźby, drogi krzyżowe

82 Kunčice nad Labem

Zabytkiem sakralnym jest **kaplica Marii Panny**. Oryginalna murowana, klasycystyczna kaplica zbudowana została w 1847 roku dzięki znacznemu wsparciu finansowemu ze strony Jana Křikavy, zarządcy dóbr vrchlabskich. Kiedy nie mogła już sprostać rosnącym potrzebom, została w 1906 r. rozbudowana o ciekawą szachulcową dobudówkę nawy z piętrową kruchtą.

www.kuncice.cz

83 Studenec

Dominującym punktem wsi jest **kościół św. Jana Chrzciciela**. Pozostałe zabytki to barokowe rzeźby wzdłuż dróg i typowe dla Karkonoszy domy zrębowe. Rozwój wsi Studenec nastąpił w XIX wieku w konsekwencji rozwoju krajowej produkcji tekstylnej. Na początku XX wieku w małych drewnianych domach pracowało 2000 krosien.

www.studenec.cz

84 Vítězná

Vítězná powstała poprzez połączenie kilku mniejszych wsi i osad leżących nad potokami Kousecký, Hartský i Zaborský oraz na otaczających je równinach. Zwiedzenia warta jest **Droga krzyżowa** z czterestoma stacjami przedstawionymi na żeliwnych tablicach, uzupełniona kaplicą Getsemani i Kaplicą Grobu Pańskiego w sanktuarium maryjnym. Ciekawostką są uchodzące za **ciekawe zjawisko geologiczne „Slučí kameny”** (dosłownie: „Stonkowe kamienie”). Jest to objęta ochroną, mierząca 25 x 10 x 7 m formacja skalna składająca się z warstw piaszczowców o różnej odporności z licznymi pęknięciami.

www.vitezna.cz

35

26

67

73

52

55

6

36

20

41

72

45

47

3

46

4

57

76

81

17

53

58

21

44

SEMILY

Benešov u Semil

Háje nad Jizerou

Vichová nad Jizerou

JILEMNICE

Slaná

Košťálov

18

Libáň

48

Raztoky u Jilemnice

Stružinec ŽEFLCHY

LOMNICE nad Popelkou

Bělá

Lesná